

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΔ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1947

ΑΡΙΘ. 33—34

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Παν. Ι. Μητροπολίτου Καθηγητού του Πανεπιστημίου, 'Η κοινωνία των Εκκλησιών. — † **Μητροπολίτου 'Εδέσσης Παντελεήμονος**, 'Η χριστιανική Νεολαία ἐν τῷ στρατῷ τοῦ 'Ιησοῦ. — † **Μητροπολίτου 'Ιερισσοῦ καὶ 'Αγίου 'Ορους Διονυσίου**, 'Η ἀγία νεομάρτυς Ἀγγελίνα. — **Γεηγορίου Παπαμιχαήλ** Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, 'Η ἀνθελληνική μονορθόδοξία τῶν Ρώσων τοῦ 19 αἰῶνος καὶ Μάξιμος ὁ Γραικός (συνέχεια). — **Θεμ. Δ. Τσάτσου**, Βουλευτοῦ Ἀθηνῶν, Εἰσηγήσεις ἐπὶ τῶν ἀρθρῶν 1 καὶ 2 τοῦ Συντάγματος (συνέχεια). — Μία προσφορά τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου τῆς. — Νομοθ. Διάταγμα ὑπ' ἀριθ. 374 Περί τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως ἐκκλησιαστικῶν τινῶν νόμων. — **Παρατηρήσεων Στήλη**: 'Ο σαπρὸς λίθος. — 'Η Ἐκκλησιαστικὴ περιουσία. — **Χρονικά**.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ ἰδέα τῆς συνεργασίας τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν ἤρχισε νὰ πραγματοποιηθῆται εὐθὺς μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον. Ἐπίσης εἶναι γνωστόν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐδήλωσε συμμετοχὴν εἰς τὴν συνεργασίαν ταύτην καὶ συμμετέσχε πράγματι, ἐξαιρέσει τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, εὐρισκομένης ὑπὸ τὰς γνωστὰς συνθήκας, ὑφ' ἧς διετέλει, τοῦλάχιστον κατὰ τὸ διάστημα μετὰ τὸ ἀ' καὶ β' παγκοσμίου πολέμου. Τὸ Οἰκουμενικὸν μάλιστα Πατριαρχεῖον προέτεινε τότε, ἐμπνεόμενον ἀπὸ τὸν θεσμόν τῆς *Κοινωνίας τῶν ἐθνῶν*, τὴν συγκρότησιν εἰδους *Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν*. Ἀλλ' ὅμως, παρὰ τὰς προόδους τὰς ἐπιτελεσθείσας ἕκτοτε ὑπὸ τῆς κινήσεως ταύτης τῆς συνεργασίας τῶν ἐκκλησιῶν, τῆς καλουμένης οἰκουμενικῆς, τῆς ὁποίας φορεῖς ἦσαν κυρίως «ἡ παγκόσμιος ἔνωσις τῆς φιλίας τῶν λαῶν διὰ μέσου τῶν ἐκκλησιῶν» καὶ αἱ ἄλλα δύο παγκόσμιαι ὀργανώσεις «Ζωῆς καὶ ἔργασίας» καὶ «Πίστεως καὶ διοικήσεως», μὲ τὰ μεγάλα συνδεδριάτων ἐν Γενεύῃ, Κοπεγχάγῃ, Στοκχόλμῃ, Λωζάννῃ, Ὁξφόρδῃ κλπ., ἡ πλήρης πραγματοποίησις τῆς ἰδέας «τῆς Κοινωνίας τῶν ἐκκλησιῶν» παρέμεινεν εὐσεβῆς πόθος.

Δυστυχῶς ἀπὸ τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν ἀπουσίαζεν, ἐπισημῶς τοῦλάχιστον, ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, ἥτις ἄλλως τε ὑπέβλεπε τὴν κίνησιν ταύτην, ὡς ἀποβλέπουσαν δῆθεν εἰς τὴν

δημιουργίαν ἀντιπατικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μετώπου. Ἐξ ἄλλου καὶ ἡ ἐπίσημος ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μᾶλλον τυπικῶς συμμετείχε τῆς κινήσεως ταύτης διὰ λόγους διαφορούς, οἵτινες ἐγένοντο κατὰ τὸ μᾶλλον ἀντιληπτοὶ εἰς τοὺς ἰθὺνοντας τὴν κίνησιν καὶ ἐκ τῶν ὁποίων τινὲς ἐπεβάρυναν αὐτὴν ταύτην τὴν κίνησιν. Ἐπὶ πλέον ἡ οἰκουμενικὴ κίνησις, διασπασμένη εἰς διαφοροὺς ὀργανώσεις, ἐστερεῖτο ἐνόητος, ἐνῶ ἐξ ἄλλου, μὴ περιορισθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ Πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς ὑπεδείκνυεν ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία καὶ θεολογία διὰ διαφορῶν ἐγκρίτων ἐκπροσώπων αὐτῶν, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἐδάφους καὶ μόνον ἦτο καὶ εἶναι δυνατὴ ἡ ἐνότης καὶ ἡ ἀληθινὴ συνεργασία τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἐπέδωθη καὶ κατεσπατάλησε πολὺτιμα ὕλικά καὶ πνευματικά κεφάλαια εἰς τὴν ταυτόχρονον ἐπιδιώξιν μεγαλεπιβόλων σχεδίων, ὑπερβαίνοντων τὰς δυνάμεις αὐτῆς, καὶ δὴ διὰ μέσων ὄλων ἀπροσφόρων. Τοιαῦτα σχέδια καὶ ταῦτα μέσα ἦσαν π.χ. ἡ φιλία τῶν λαῶν διὰ μέσου τῶν ἐκκλησιῶν, ἐπιδιωκόμενη διὰ τῶν περιφήμων ἐθνικῶν συμβουλίων (δι' ὧν ἐπετυγχάνοντο, τοῦλάχιστον ἐν τῇ Βαλκανικῇ, ἀποτελέσματα ὄλων ἀντίθετα τῶν ἐπιδιωκόμενων σκοπῶν), ἡ ἔνωσις τῶν ἐκκλησιῶν, ἐπιδιωκόμενη διὰ τῶν τραγελαφικῶν ἐκεῖνων παγκοσμίων συνεδρίων, δηλ. διὰ τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συγκεντρώσεως ἀνθρώπων, ἐξ ὧν πλεῖστοι ἦτο παντελῶς ἀδύνατον νὰ συνεννοηθῶσι μετὰ τῶν (π.χ. ἐκπροσώπων ριζοσπαστικωτάτων προτεσταντικῶν αἱρέσεων ἀπορριπτουσῶν πάντα τὰ μυστήρια συνεζήτουν μετ' ἐκπροσώπων τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας κλπ.). Τὸ δὲ σπουδαιότατον μειονέκτημα τῆς κινήσεως ταύτης ἦτο ἡ ἔλλειψις στοιχειώδους δογματικῆς βάσεως, ὅποια ἦτο κοινὴ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν ὡς Θεὸν καὶ σωτήρα τοῦ κόσμου, ἔλλειψις ἐπανειλημμένως διαπιστωθεῖσα ἐν τοῖς συνεδρίοις «Ζωῆς καὶ ἔργασίας», δυστυχῶς δὲ μὴ ἀπουσίασασα ἐντελῶς οὐδὲ ἀπὸ τῶν συνεδρίων «πίστεως καὶ διοικήσεως», οἷον π.χ. τὸ τοῦ Ἐδιμβούργου (1937), διαμαρτυρηθέντος τότε ζωηρῶς τοῦ νῦν σ. Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Μιχαήλ.

Εὐτυχῶς ἤδη πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ β' παγκοσμίου πολέμου εἶχε γίνει αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη

τῆς διοργανώσεως ἐνιαίου Οἰκουμενικοῦ συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τῆς συγχωνεύσεως τῶν ἐπὶ μέρους φορέων τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως, κατέστη δὲ αἰσθητοτέρα μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ β' παγκοσμίου πολέμου παραλλήλως πρὸς τὴν ἔκτοτε σημειουμένην αὔξησιν τῆς συναισθήσεως τῆς ἀνάγκης τῆς συνεργασίας τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἦδη ἐν τοῖς παγκοσμίους συνεδρῖοις Ὁξφόρδης καὶ Ἐδιμβούργου (1937) εἶχεν ἀποφασισθῆ ἡ συγχώνευσις τῶν δύο μεγάλων ὀργανώσεων «Ζωῆς καὶ ἐργασίας» καὶ «Πίστewος καὶ διοικήσεως». Τῷ δὲ 1938 εἶχον τεθῆ ἐν Οὐτρέχτη τῆς Ὀλλανδίας αἱ βάσεις τῆς διοργανώσεως ἐνιαίου Οἰκουμενικοῦ συμβουλίου τῶν ἐκκλησιῶν καὶ εἶχε διορισθῆ ἡ προσωρινῶς διοικοῦσα ἐπιτροπεία τοῦ συμβουλίου τούτου με κύριον πρόεδρον τὸν ἀοίδιμον ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας καὶ ἐπιφανῆ Ἄγγλον θεολόγον καὶ φιλόσοφον W. Temple καὶ γεν. γραμματέα τὸν διαπρεπῆ Ὀλλανδὸν θεολόγον κ. Visser 't Hooft. Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν προσωρινὴν κατάπαυσιν τῶν ἐχθροπραξιῶν τοῦ β' πολέμου, ἐν ἔτει 1945, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ τούτου συμβουλίου ἡ διοργάνωσις τοῦ Α' ἐπίσημου συνεδρίου τῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τὸν Αὐγουστον τοῦ 1948 ἐν Ἀμστελλοδάμῳ. Εἰς τὸ συνέδριον δὲ τοῦτο, δι' εἰδικῆς ἀποστολῆς, ἐπισκεφθείσης αὐτὰς κατὰ τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον, ἐκλήθησαν νὰ μετάσχωσιν ἡ τε ἡμετέρα Ἐκκλησία καὶ αἱ λοιπαὶ ἑλληνόφωνοι ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς, ἔτι δὲ καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας, ἐδήλωσαν δὲ πᾶσαι συμμετοχῆν. Αἱ δὲ λοιπαὶ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι προσεκλήθησαν δι' ἄλλης ὁδοῦ καὶ ἐπεφυλάχθησαν, ἂν δὲν ἀπατώμαί, νὰ ἀπαντήσωσι μέχρι τῆς συγκλήσεως τῆς συνόδου τῆς Μόσχας, ἥτις, ὡς ἐπληροφορήθη ἐκ Γενεύης, θὰ ἀπασχοληθῆ καὶ περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο.

Σκοπὸς τοῦ μνημονευθέντος παγκοσμίου ἐκκλησιαστικοῦ συνεδρίου θὰ εἶναι ἡ διοργάνωσις τοῦ παγκοσμίου συμβουλίου ἡ τῆς κοινῆς τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ καθορισμὸς προγράμματος ἐργασιῶν τῶν προσεχῶν ἐτῶν, ἡ ἐξέτασις διαφόρων προτάσεων τῶν συμμετεχουσῶν ἐκκλησιῶν καὶ δὴ καὶ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ κεντρικοῦ θέματος τοῦ συνεδρίου, περὶ οὗ ἀμέσως κατωτέρω ὁ λόγος, ὁ καταρτισμὸς καὶ ἡ δημοσίευσις μηνύματος πρὸς τὸν κόσμον καὶ πρὸ παντὸς ἡ διαδήλωσις τῆς πνευματικῆς ἐνότητος τῶν ἐκκλησιῶν. Εὐδαίμων σημεῖον τῆς ἐπιτυχίας τοῦ συνεδρίου εἶναι ὅτι ὡς ἀσφαλῆς βᾶσις τῆς οἰκουμενικῆς συνεργασίας τῶν Ἐκκλησιῶν τίθεται ἐφεξῆς ἐπίσημως, «ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν ὡς Θεὸν καὶ σωτῆρα τοῦ κόσμου». Τὸ δὲ κεντρικὸν θέμα, περὶ ὃ θὰ ἀσχοληθῆ τὸ συνέδριον τοῦτο θὰ εἶναι «ἡ ἀταξία τοῦ κόσμου καὶ τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ» (Man's disorder and God's design), μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὁποίου εἶναι ἐπιφορτισμένοι τέσσαρες ἐπιτροπείαι ἐξ εἰδικῶν,

ὅσα εἶναι καὶ τὰ ἐπὶ μέρους θέματα, εἰς ἃ ἔχει ὑποδιαιρεθῆ τὸ κεντρικὸν ἐκεῖνο θέμα. Ὑπάρχει δὲ καὶ εἰδικὴ ἐπιτροπεία ἀσχολουμένη περὶ τὸ βασικὸν θέμα «τῆς αὐθεντίας τῆς Ἀγ. Γραφῆς ὡς βάσεως τῆς σημερινῆς κοινωνικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας».

Ἀκριβῶς δὲ ἡ κριτικὴ ἐπισκόπησις ἐπὶ τῆς μέχρι τοῦδε συντελεσθείσης ἐν ἐκάστη ἐπιτροπείᾳ ἐργασίας ἦτο τὸ κύριον θέμα τῆς ἐν τῷ οἰκουμενικῷ Ἰνστιτούτῳ τοῦ Bossey (Γενεύη) συνελθούσης κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον προπαρασκευαστικῆς συνδιασκέψεως, εἰς ἣν εἶχε τὴν τιμὴν νὰ συμμετάσχη ὡς τακτικὸν μέλος τῆς Β' Ἐπιτροπείας καὶ ὁ ὑποφαινόμενος καὶ περὶ τῆς ὁποίας ἐγένετο λόγος ἐν προηγουμένῳ τεύχει τῆς «Ἐκκλησίας» (σ. 234-5).

Καὶ ἤδη ἐν ὄψει τῶν τελευταίων προπαρασκευαστικῶν προσπαθειῶν διὰ τὸ Α' παγκόσμιον ἐκκλησιαστικὸν συνέδριον τοῦ 1948, ἃς ἐπιτραπῆ εἰς ἡμᾶς νὰ διατυπώσωμεν, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς μέχρι τοῦδε εἰκοσαετοῦς περιπτου πείρας ἐκ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν καὶ ἐκ τῆς συντόνου παρακολουθήσεως τῆς μέχρι τοῦδε συντελεσθείσης προπαρασκευαστικῆς ἐργασίας, παρατηρήσεις τινὰς καὶ συστάσεις πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις.

1) Πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν καὶ θεολογίαν.

—Νομίζομεν ὅτι ἅπαξ ἀπεφασίσθη, καὶ καλῶς ἀπεφασίσθη, ἡ ἐπίσημος ἐκπροσώπησις τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας, θὰ πρέπη ἡ συμμετοχὴ νὰ γίνῃ διὰ τῶν ἀρμοδιωτέρων προσώπων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, καὶ δὴ δι' ἀνδρῶν ἀσχολουμένων περὶ τὰ συζητηθησόμενα θέματα (ἅτινα εὐρίσκονται ἤδη ὑπ' ὄψιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν καὶ δὲν εἶναι πάντα καθαρῶς θεολογικά) καὶ συνδυναζόντων εὐρυτάτην μόρφωσιν καὶ γλωσσομάθειαν μετ' ἐπιβολῆς ἠθικῆς καὶ δι' ἡ καὶ μετεχόντων ὀπωσδήποτε τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐργασίας, ὡς ὑποδεικνύεται ἐν τῷ ἄρτι κυκλοφορήσαντι ὑπ' ἀριθ. 1 εἰδικῷ δελτίῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ συμβουλίου. Διὰ τὸν τελευταῖον δ' ἀκριβῶς τοῦτον λόγον εἶναι ἀνάγκη, ὅπως, τὸ πολὺ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἔτους καθορισθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν αἱ ἀντιπροσωπεῖαι, ἵνα προλάβωσιν οἱ μέχρι τοῦδε ἀμήνητοι εἰς τὸ ἔργον νὰ προπαρασκευασθῶσι, μελετώντες τὸ διαρκῶς συσσωρευόμενον ὑλικόν, ὅπερ θέτει ὑπ' ὄψιν τῶν ἐνδιαφερομένων τὸ ἐν Γενεύῃ γραφεῖον ἐρευνῶν τοῦ Οἰκουμ. Συμβουλίου. Οὔτε ἀφωνία οὔτε προχειρολογία ἐπιτρέπεται, πρὸ παντὸς εἰς τοὺς ἐκπροσώπους τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ θεολογίας, εἰς τὴν ὁποῖαν γνωρίζομεν ὅτι ἀπονέμεται ἡ προσήκουσα τιμῆ. Ἄς ἐλπίσωμεν δ' ὅτι θὰ ἐπιτευχθῆ ἡ ἐκπροσώπησις ὅλης τῆς ὀρθόδοξου ἐκκλησίας, μεσολαβούντος, συμφῶνως πρὸς τὰ θέσμια καὶ τὰς παραδόσεις αὐτῆς, τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου, ὡς τοῦ πρώτου τῆ τάξει θρόνου τῆς Ὀρθοδοξίας, καὶ ὅτι αὕτη θὰ

ἐμφανισθῆ ἐν ὅλῃ τῆς τῆ ἐπιβλητικῆ ἐνότητι, παραμεριζομένων τῶν φυλετικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιδιώξεων.

2) *Πρὸς τὴν προσωρινὴν διοίκησιν (Continuation Committee) τοῦ παγκοσμίου ἐκκλησιαστικοῦ συμβουλίου.*—Εὐχῆς ἔργον θὰ εἶναι ἐν πρώτοις νὰ καταβληθῆ πᾶσα φροντίς, ὅπως μὴ ἐμφανισθῆ οὐδεμίαν παρέκκλισιν ἀπὸ τῆς τεθείσης ἤδη κοινῆς δογματικῆς βάσεως τοῦ συνασπισμοῦ καὶ τῆς συνεργασίας τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, ἡ. ἔ. τῆς πίστεως εἰς τὸν Ἰ. Χριστὸν ὡς Θεὸν καὶ σωτῆρα τοῦ κόσμου. «Θεμέλιον οὐδεὶς θεῖναι ἄλλον παρὰ τὸν κείμενον, ὅστις ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστὸς» (Α΄ Κορ. γ' 11). Ἡ πίστις δ' αὕτη θὰ πρέπῃ νὰ διαλαμπῇ διὰ πάντων τῶν προπαρασκευαζομένων δημοσιευμάτων καὶ εἰς ὅλας τὰς διεξαγομένους καὶ διεξαχθησομένας γραπτὰς καὶ προφορικὰς συζητήσεις τοῦ συνεδρίου, ἀποσκορακίζομένης πάσης σχετικῆς ὀρθολογιστικῆς τάσεως. Ἐπίσης εὐχῆς ἔργον, ἢ μάλλον ἀπαραίτητος ἀνάγκη θὰ εἶναι, νὰ περιορισθῆ ἐφεξῆς (τούλάχιστον ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν) ἡ προσπάθεια καὶ ἡ φιλοδοξία τῶν ἰθύνοντων τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν εἰς τὴν ἐπιδιώξιν τῆς συνεργασίας τῶν ἐκκλησιῶν κυρίως ἐπὶ τῶν ζητημάτων τοῦ λεγομένου πρακτικοῦ χριστιανισμοῦ, παραμεριζομένων τῶν δογματικῶν συζητήσεων, ἢ περιοριζομένων μεταξὺ τῶν συγγενεστέρων, πρὸς ἀλλήλας ἐκκλησιῶν καὶ χριστιανικῶν κοινοτήτων. Ἡ μεγάλη καὶ τόσοσιν συμπαθῆς διὰ πάντα ἀληθινὸν χριστιανὸν ἰδέα τῆς δογματικῆς ἐνώσεως τῶν χριστιανικῶν κόσμων θὰ προπαρασκευασθῆ καὶ θὰ προωθηθῆ σημαντικῶς διὰ τῆς εἰρημένης συνεργασίας, ἀποφευγομένων τῶν δογματικῶν συζητήσεων, διὰ τῶν ὁποίων, βοηθούντος τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγωῖσμοῦ, ὁμαδικοῦ τε καὶ ἀτομικοῦ, μάλλον εὐρύνεται τὸ χωρίζον τὰς Ἐκκλησίας χάσμα καὶ δύνονται καὶ συνειδητοποιοῦνται αἱ ὑφιστάμεναι ἤδη διαφοραί. Ἐπίσης εὐχῆς ἔργον θὰ εἶναι νὰ καταβληθῆ πᾶσα φροντίς ὅσον δυνατόν ἐμμετέρας διαδόσεως τῶν συζητήσεων καὶ περιορισμάτων τοῦ συνεδρίου, πράγμα τὸ ὁποῖον παρημελήθη καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις συνεργαζομέναις ἐκκλησίαις, μάλιστα δ' ἐν τῇ Ὀρθόδοξῳ. Τέλος καλὸν θὰ ἦτο ἐν τῷ προσεχεῖ παγκοσμίῳ συνεδρίῳ νὰ καθορισθῶσιν ἰδιαιτέραι τιμητικαὶ θέσεις εἰς τοὺς ὀρθοδόξους καὶ ἑτεροδόξους ἐπισκόπους, ἵνα μὴ συμφύρονται οὗτοι μετὰ τῶν ἄλλων ἐκπροσώπων, ὡς συνέβη ἐν τοῖς προηγουμένοις συνεδρίοις, δυστυχῶς.

3) *Πρὸς τὴν Ῥωμαιοκαθολικὴν ἐκκλησίαν.*—Παρὰ τὸ κάπως παράδοξον τοῦ ἔγχειρήματος, ἃς ἐπιτραπῆ εἰς ἐμὲ μὲ τὸ θάρρος τόσοσιν τοῦ χριστιανοῦ θεολόγου, ὅσον καὶ τοῦ θαυμαστοῦ τῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς δραστηριότητος καὶ τοῦ ἀξιώματος καὶ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ δυνάμεως τῆς ἐκκλησίας ταύτης, νὰ συστήσω εὐλαβῶς πρὸς τοὺς ἰθύνοντας αὐτὴν τὴν ἀνάγκην τῆς φανεραῶς πλέον καὶ ἐνεργοῦ συμμετοχῆς εἰς τὴν συν-

εργασίαν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῇ κοινῶν τῶν ἐκκλησιῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀσφαλῶς θὰ καταλάβῃ ἡ μεγάλη αὕτη ἐκκλησία τὴν ἀνήκουσαν εἰς αὐτὴν πρώτην θέσιν καὶ θὰ συντελέσῃ διὰ τῆς πολυτίμου συμβολῆς τῆς εἰς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ θεσμοῦ τούτου εἰς τὴν μεγαλυτέραν καὶ συμπαγεστέραν ἐν τῷ κόσμῳ δύναμιν.

Καίτοι οἱ ἰθύνοντες τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην δὲν περιμένουσι τὰς συμβουλὰς μου καὶ γνωρίζουσι κάλλιον παντὸς ἄλλου (μάλιστα δ' ἑτεροδόξου) τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας τῶν, τολμῶ νὰ ὑποδείξω, ὅτι οὐδεμίαν ζημίαν θὰ ἔχη νὰ ὑποστῆ ἐκ τῆς τοιαύτης συνεργασίας, ἀλλὰ μόνον ὠφέλειαν θὰ δικαιούται νὰ ἀναμένῃ ἐξ αὐτῆς, διότι θὰ τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς χριστιανωσύνης, ἀπὸ τῆς ὁποίας δὲν ἐπιτρέπεται πλέον αἰεὶ περιστάσεις νὰ παραμένῃ κεχωρισμένη, πρὸς ζημίαν ἑαυτῆς καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Εὐκόλον πράγμα εἶναι, ἐν εἰρηνοῖς μάλιστα καιροῖς, νὰ ἀξιοῖ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἀπ' αὐτῆς κεχωρισμένου χριστιανικοῦ κόσμου εἰς τὴν ἑαυτῆς μάνδραν, ἀλλ' ἐφ' ὅσον γνωρίζει καλῶς τὰς δυσκολίας τῆς πραγμακοποιήσεως τῆς ἀξιώσεως ταύτης, ἀναλαμβάνει τεραστίας εὐθύνας ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, συντελοῦσα τὸ ἐφ' ἑαυτῆ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς οἰκτρᾶς διασπάσεως τῆς πνευματικῆς ἐνότητος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου καὶ διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀθεραπεύτως ἐγωῖστικῆ, ἐφ' ὅσον ἐξακολουθεῖ νὰ προβάλλῃ τοιαύτας ἀποκρουστικὰς ἱμπεριαλιστικὰς ἀξιώσεις καὶ οὕτω νὰ μεταίωσῃ τὸ ἔργον τῆς συνεννοήσεως καὶ συνεργασίας τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου καθ' ὃν χρόνον τὸ χριστιανικὸν οἰκοδόμημα σείεται ἐκ βάθρων (ἂν καὶ πιστεύομεν ἀκραδάντως ὅτι «πύλαι Ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς») καὶ ἡ ἀνθρωπότης εὐρίσκειται πρὸ τοῦ χείλους τῆς ἀβύσσου.

Ὁ γράφων τὰς γραμμάς ταύτας πιστεύει ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν μόνην ἀληθινὴν ἐκκλησίαν, τὴν Ὀρθόδοξον, εὐλογεῖ τὸν Θεὸν διὰ τοῦτο καὶ δὲν παραλείπει οὐδεμίαν ἐπίσημον εὐκαιρίαν νὰ διακηρύξῃ τὴν πίστιν του ταύτην ἐνώπιον ὁμοδόξων τε καὶ ἑτεροδόξων. Δὲν ὑποτιμᾷ τὸ παράπαν τὴν σημασίαν τῶν δογματικῶν διαφορῶν, τῶν χωριζουσῶν τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῶν ἑτεροδόξων. Γνωρίζει ὅτι ἡ κυρία αἰτία τῶν αἰρέσεων καὶ τῶν δογματικῶν διαφορῶν καὶ τῶν σχισμάτων δὲν εἶναι αἱ ὑπότινων ὑποτιθέμεναι κλιματολογικῆς καὶ ἱστορικῆς καὶ φυλετικῆς φύσεως διαφοραί, ἀλλ' ὁ ἀνθρώπινος ἐγωῖσμός, ὁ ἐξωθῶν τοὺς ἀθρώπους εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἄλλων εἴτε εἰς καινοτομίας καὶ εἰς ἀνυποτάξιν πρὸς τὴν αὐθεντίαν τῆς ἀληθινῆς ἐκκλησίας. Ἀλλὰ δὲν νομίζει ὅτι αἱ δογματικαὶ διαφοραὶ πρέπει νὰ ἐξακολουθήσωσι νὰ κρατῶσι τὸν χριστιανικὸν κόσμον διεσπασμένον καὶ ἀνίκανον νὰ διατρανώσῃ τὴν κοινὴν του πίστιν εἰς τὸν Χριστὸν ὡς

τόν μόνον ἀληθινόν Θεόν καί σωτήρα τοῦ κόσμου καί τήν ἀφοσίωσίν του εἰς τὰ χριστιανικά ἰδανικά τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, τῆς ἀλληλεγγύης καί τῆς ἀγάπης. Ἐπίσης γνωρίζει ὁ γράφων τὸ ζωηρόν διαφέρον τῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας διὰ τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν, ὡς καί ὅτι οὐχὶ ὀλίγοι καί οὐχὶ ἄσημοι θεολόγοι αὐτῆς διακαῶς ποθοῦσι τὴν χριστιανικὴν συνεργασίαν καί παρακολουθοῦσι τὴν ἐν λόγῳ κίνησιν κατὰ πόδας, ἔστω καί ἀνεπισημῶς, ὡς παρατηρηταί, καί συμμετέχουσι μάλιστα εἰς τὰς οἰκουμενικάς συζητήσεις. Ἀκριβῶς δὲ τοῦτο ἀποτελεῖ δι' αὐτὸν ἐνθάρρυνσιν, ὅπως ἀπευθύνη τὴν παροῦσαν ἐκκλησίαν πρὸς τὴν πρεσβυγενῆ καί γεραρὰν ταύτην Ἐκκλησίαν, τὴν διακρινομένην διὰ τὸν ζῆλον εἰς τὸ «βαστάζειν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου» καί διὰ τὸ εὐπροσάρμοστον αὐτῆς πρὸς τὰς ἐκάστοτε περιστάσεις, ἵνα ἐξεύρη τὸ μέσον τῆς τροποποιήσεως τῆς ἐγκυκλίου Mortaliūm animos, δι' ἧς ἀπεδοκιμάζετο πρὸ τινῶν ἐτών ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν, ὅπως ἐξεῦρε τρόπον ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τοῦ ἀνυποφόρου ἀναχρονισμοῦ τῶν παλαιότερων παπικῶν ἐγκυκλίων, δι' ὧν ἐτίθετο φραγμὸς εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Ἀγ. Γραφῆς καί σήμερον ἡγεῖται τῆς βιβλικῆς ἐν τῷ κόσμῳ κινήσεως.

Γνωρίζοντες δὲ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, τὴν αὐταπαρνησίαν τῶν ποιμεναρχῶν τῆς καί τὰ ὑπέροχα προσόντα τοῦ σήμερον προκαθημένου αὐτῆς, ἀλλὰ καί ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τοῦ ἰδανικοῦ τῆς ὑπὸ τοῦ Κυρίου διακηρυχθείσης χριστιανικῆς ἐνότητος, ἐλπίζομεν ὅτι δὲν ἀπέχει ἡ εὐλογημένη ἡμέρα τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς εἰς τὴν κοινὴν προσπάθειαν τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ πρὸς συνεργασίαν διὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ καί τὴν ἐπικράτησιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Μία τοιαύτη γενναία χειρονομία θὰ ἀπετέλει ἀναμφιβόλως τὸ σοβρώτερον βῆμα πρὸς τὴν πολυπόθητον ἔνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν.

Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΚΕΨΕΙΣ

Διὰ τὸν ἀληθῆ χριστιανὸν ὁ θάνατος εἶναι ἡ θύρα τῆς ἀληθοῦς ζωῆς.

—
 «Ὅταν εὐρίσκεσαι ἐν τινι δυστυχίᾳ, σκέφθητι ποσῶς καὶ μέχρι τοῦδε σὲ ἔχει βοηθήσει καί σώσει ὁ Θεός, καί οὕτω θὰ ἐνισχύσῃς τὴν πίστιν σου εἰς τὸν Θεόν καί θὰ εὕρῃς ἀληθῆ παρηγορίαν.

—
 «Ὅπως διαφυλάττωμεν πάντοτε τὴν γαλήνην τῆς καρδίας μας, πρέπει νὰ ἀπορρίπτωμεν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ γίνωμεν πάντα κατὰ τὸ θέλημά μας καί νὰ ὑποτάσσωμεν τὴν θέλησίν μας ὑπὸ τὴν θέλησιν τοῦ ἐν οὐρανοῖς Πατρὸς μας.

—
 Ἡ ἀπομάκρυνσις ἡμῶν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ πηγὴ τῶν ἀμφιβολιῶν, τοῦ φόβου καί τῆς ἀγωνίας ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

—
 Τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην δὲν πρέπει νὰ ἐκδηλώμεν δι' ὠραίων μόνον λόγων, ἀλλὰ καί διὰ τῆς περιφρονήσεως ὄλων τῶν γητῶν ἀπολαύσεων.

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΕΝ Τῷ ΣΤΡΑΤῶ, ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ *

Εἶναι σύμπτωσις εὐλογητῆ, ὅτι ἐν τῇ σημερινῇ Εὐαγγελικῇ περικοπῇ, ὡς αὕτη ἔχει καθορισθῆ ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τὴν θείαν λατρείαν τῆς σήμερον, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς στρέφει τὸν λόγον αὐτοῦ περὶ τὴν νεότητα καί τὰ παιδιά καί σχετίζει τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν πρὸς αὐτά. Ζητεῖ σὺν τοῖς ἄλλοις διὰ τὴν εἴσοδον ἡμῶν εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ὅπως γίνωμεν ὡς τὰ παιδιά καί διακηρύσσει, ὅτι ὁ μείζων ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν Οὐρανῶν εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θὰ ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς παιδίον. «Ἐὰν μὴ στραφῆτε καί γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν Οὐρανῶν» (Ματθ. 18,3—4).

Δὲν εἶναι κατὰ ταῦτα ἄσχετος ἡ νεότης πρὸς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας, πρὸς τὸ ἰδεῶδες τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καί ἔχομεν πάντα λόγον, ἡμεῖς οἱ τοῦ Συνεδρίου τούτου τῆς Χριστιανικῆς Νεολαίας, ὅπως εἴμεθα εὐγνώμονες εἰς τὸν Κύριον, διότι, κατὰ τὴν προσηγορίαν τῆς ἀγίας ταύτης Ἀποφορᾶς ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Συνεδρίου, λίαν ἐναργῶς καθορίζεται διὰ τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου ἡ θέσις τῆς Χριστιανικῆς νεότητος ἐν τῷ ἔργῳ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καί τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου.

Ἡ Βασιλεία αὕτη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία «οὐκ ἔρχεται μετὰ παρατηρήσεως», ἀλλὰ μορφοῦται «ἐντὸς ἡμῶν», θέλει κυρίως ἀφέλεια καρδίας, τοὔτεστιν ἀπλότητα καί εἰλικρίνειαν, συνήθη γνωρίσματα τῆς νεανικῆς ζωῆς, ἀντίθετα πρὸς τὴν πονηρίαν καί τὸν δόλον, ἅτινα χαρακτηρίζουσιν εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν τὴν ζωὴν πολλῶν ἐνηλίκων. Θέλει καί ταπεινώσιν πνεύματος, ἄλλα καὶ λέξεις, σεμνότητα, ἥτις κατὰ κανόνα προσιδάξει εἰς τὴν νεότητα καί εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Ὁρθότατα δὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου αὐτοῦ, δηλαδὴ τῆς ἐπί γῆς μεταξὺ τῶν λαῶν καί τῶν ἔθνων ἐπικρατήσεως τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἐξετίμησε τὸν πολύτιμον αὐτὸν παράγοντα, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται χριστιανικὴ νεολαία.

Ἐπὶ ἐν τῇ μακρᾷ τοῦ κόσμου ἱστορίᾳ διαπιστοῦται ἐκ τοῦ λήξαντος φοβεροῦ πολέμου καί τῆς ἐξ αὐτοῦ δημιουργηθείσης ἀκαταστασίας τῶν ἐθνῶν, ὅτι, ὡς καί ἡ Ἁγία Γραφὴ διακηρύσσει, δὲν σώζει ἡ πολλὴ δύναμις καί τὸ πλῆθος τῆς ἰσχύος. Οὕτε ἐξασφαλίζει τὴν δικαιοσύνην καί τὴν ἐλευθερίαν καί τὴν εἰρήνην τῶν λαῶν ὁ καπνὸς τοῦ ἐγαίσιμου καί τὸ σκότος τοῦ ψεύδους, τὰ ὁποῖα θέλουν τὸν ἄνθρωπον μὲ χεῖλη δόλια καί μὲ πονηρὰν καρδίαν. Χρειαζεται εἰλικρίνεια καί ταπεινώσις καί ἀπλότης καρδίας. Χρειαζεται στροφή τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καί μεταποίησις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς κατὰ τὸ ἰδεῶδες πρότυπον τῶν παιδίων.

Εἶναι λοιπὸν οὐσιῶδες σημεῖον τῆς ἀποστολῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου ἡ περὶ τῆς χριστιανικῆς νεολαίας μέριμνα αὐτοῦ καί ἡ διὰ τῆς νεολαίας ταύτης πρόωθσις καί προαγωγή τοῦ ἔργου τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καί τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν εὐρίσκοντο ἐκτὸς τῆς πραγματικότητος, θεωροῦντες ὡς «ὕπηρεσιαν Θεῶν τὴν ἐπιμέλειαν καί σωτηρίαν τῶν νέων». Διότι εἶναι ὄντως ἔργον ἄξιον τῆς μεριμνῆς τοῦ Θεοῦ ἡ ἐπιμέλεια καί ἡ σωτηρία τῶν νέων. Καί εἶναι ὑπηρεσία πρὸς τὸν Θεὸν πᾶσα ἀπὸ μέρους ἡμῶν ἐπιμέλεια καί σωτηρία τῶν νέων.

*) Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐδέσσης κ. Παντελεήμονος, λεχθεῖσα ἀγγλιστὴ τὴν 28ην Ἰουλίου ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τοῦ Oslo, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ τῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ συγκλήσεως τοῦ Παγκοσμίου Συνεδρίου τῆς Χριστιανικῆς νεολαίας (βλ. «Ἐκκλησίαν» σ. 247-8).

Ἀρεσκόμεθα νὰ καλῶμεν σήμερον πανταχοῦ τὴν νεότητα χρυσοῦν ἐλπίδα ἡμῶν, καὶ καλῶς ποιούμεν. Διότι ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς εἶναι ἀκριβὴς καὶ ὠραῖος. Ἡ νεότης δύναται νὰ εἶναι χρυσοῦν ἐλπίς τῆς πατρίδος αὐτῆς καὶ τοῦ ἔθνους, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Κοινωνίας. Πολὸν περισσότερον, ὅταν ἡ νεότης εἶναι ὄνομα καὶ πράγμα χριστιανικῆ, γενεὰ ζητούντων τὸν Κύριον. Ὅτι κατὰ τοὺς παρόντας χαλεποὺς καιροὺς ἔχει ἀνά τὸν κόσμον ἐπιτελέσει ἡ Χριστιανικὴ νεότης, εἶναι, ὡς γνωρίζομεν, λίαν εὐελπί καὶ ἐνθαρρυντικόν. Καὶ ὅτι, τοῦ Κυρίου συνεργούντος, δύναται αὕτη νὰ ἐπιτελέσῃ εἰσέτι σήμερον καὶ εἰς τὸ μέλλον, ἐὰν αἱ Ἐκκλησίαι ἐργασθῶσι δεόντως ὑπὲρ αὐτοῦ, θὰ εἶναι δύναμις, ἡ ὁποία θὰ συντελέσῃ πολὺ εἰς τὴν πρὸς τὸ ἀγαθὸν στροφὴν καὶ προσέγγισιν τοῦ σημερινοῦ τεταραγμένου καὶ δεινοπαθοῦντος κόσμου. Δύναμις ἰκανὴ νὰ ἐκκαθάρῃ τὴν παλαιὰν ζύμην τῆς κακίας καὶ τῆς πονηρίας, τὴν ζύμην τὴν φαρισαϊκὴν, «ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις». Καὶ ζύμη ἰκανὴ, ὅπως ζυμῶσῃ μέγα μέρος τοῦ ὄλου φυράματος τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας. Διότι, «εἰ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα» καὶ «εἰ ἡ ρίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι». Εἶναι δὲ ἀρχὴ καὶ ρίζα ἡ νεότης τοῦ δένδρου τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Ἐπειδὴ περὶ τῆς ζωῆς ὁ λόγος, θὰ ἡδύνατο ἐνταῦθα νὰ τονισθῇ, ὅτι ἡ παιδικὴ καρδιά καὶ ἡ καρδιά τῆς χριστιανικῆς νεότητος ἐστὶ περισσότερον, πληροῦται ὀλοκληρωτικῶς ἀπὸ ζωῆν καὶ εἰσέρχεται πλήρως εἰς τὴν φώτειν ἡνεμένην τῆς χαρᾶς τῆς ζωῆς, ἡ ὁποία κατὰ μέγα μέρος ἔχει τὴν πηγὴν αὐτῆς εἰς τοὺς δεσμούς τῆς ἀγάπης καὶ τὰς μετὰ τοῦ πλησίον φιλικὰς καὶ ἀρμονικὰς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν εἶναι ἀνάγκη ἐνταῦθα σχολῶν πολλῶν. Διότι πάντες ἔχομεν κατὰ νοῦν—ἐπιθυμῶ νὰ εἶπω καὶ εἰς τὴν καρδίαν—τὴν θεῖαν ἐκείνην εἰκόνα τῆς χαρᾶς τοῦ παιδιοῦ, ὅταν ρίπται εἰς τὰς ἀγκάλας προσώπου ἀγαπῶντος αὐτὸ ἢ ὅταν περιπτύσσεται ἀγαπητὸν εἰς αὐτὸ πρόσωπον. Ἡ νεότης εὐρίσκειται ἐγγύτερον τῆς ἀρετῆς τῆς ἀγάπης καὶ εἶναι φυσικώτερα περὶ τὴν χάλκευσιν τῆς εἰλικρινοῦς φιλίας. Ἡ δὲ νεανικὴ καρδιά αἰσθάνεται πληρέστερον, ὅτι ἡ φιλία καὶ ἡ ἀγάπη εἶναι ἀπαραίτητα εἰς τὴν ζωὴν, τὴν ἀγαθὴν τοῦ χριστιανοῦ κοινωνικὴν ζωὴν. Ἡ τοιαύτη ζωὴ ἐκδηλοῦται πρὸ παντὸς δι' ἀγάπης, ἔχει ἀνάγκην ἀγάπης χριστιανικῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἀνεξάντλητος καὶ ἀπεριόριστος καὶ δημιουργεῖ τὴν ἀκριβὴ καὶ δικαίαν μετὰ τῶν ἀνθρώπων γνῶσιν καὶ κατανόησιν, τὴν ἀμοιβαίαν ἐμπιστοσύνην, τὴν εἰλικρινὴ φιλίαν καὶ τοὺς ἱεροὺς καὶ ἀδιαρρήκτους τῆς τοιαύτης φιλίας δεσμούς.

Ποῖος ἀμφιβάλλει, διὰ τούτων κυρίως στερεῖται σήμερον ὁ κόσμος; ὅτι διὰ τὴν ἄλλειψιν τούτων ὑποφέρει καὶ ἀγωνιᾷ σήμερον ὁ κόσμος; Καὶ ποῖος δύναται νὰ ἀρηθῇ ὅτι ἐπὶ τοῦ μεγάλου τούτου ζητήματος τὸ καλὸν παράδειγμα καὶ ἡ συνεργασία καὶ ἡ συνδρομὴ τῆς χριστιανικῆς νεότητος δύναται νὰ βοηθήσῃ πολὺ καὶ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον; Ἐν τῷ κόσμῳ σήμερον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἐν πολλοῖς, ἡ φιλία τῶν ἐνηλίκων, ὡς ἀτόμων καὶ ὁμάδων καὶ ἔθνων, καθορίζεται καὶ περιορίζεται ὑπὸ κακῶν ὑπόλογισμῶν καὶ ἀδίκων διακρίσεων καὶ ὑπόπτων ἐπιθυμιῶν καὶ δολίων ἐλατηρίων. Ἀλλὰ ταῦτα εἶναι ξένα καὶ ἀντίθετα πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθοῦς χριστιανικῆς ζωῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία περιέχει εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς φιλίαν μετὰ τῶν ἀνθρώπων εἰλικρινὴ καὶ ἀνιδιοτελεῖ καὶ ἀδελφικὸς πρὸς ἀλλήλους δεσμούς, διὰ τῶν ὁποίων συνήθως κοσμεῖται καὶ πλουτίζεται ἡ ζωὴ τῆς νεολαίας.

Ὅκοθεν νοεῖται, ὅτι ὅσα περὶ τῆς νεότητος ἐνταῦθα λέγομεν ἀφορῶσιν εἰς τὴν νεότητα τὴν χριστιανικὴν. Διότι μόνον ἡ νεότης, ἡ ὁποία φέρει Χριστὸν καὶ μαρτυρεῖ Χριστὸν δύναται νὰ συγκινήσῃ τὸ Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον, νὰ ἐμπνεύσῃ αὐτὸ καὶ νὰ συνεργασθῇ μετ' αὐτοῦ. Χριστοκῆρυκα νεότητα θέλομεν. Καὶ ἀπὸ νεαρῶν στρατιῶται τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔχομεν ἀνάγκην. Αὐτοὶ μόνον, οἱ Χριστιανοὶ νέοι καὶ αἱ χριστιαν

ναὶ νεάνιδες, δύναται νὰ ὀνομασθοῦν ἡ χρυσοῦν ἐλπίς τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτῶν ζητοῦμεν τὴν συνεργασίαν καὶ τὴν συνδρομὴν διὰ νὰ εἰσεέλθουν οἱ πολλοί, ὡς ἄτομα καὶ ὡς ἔθνη εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μαρτυρῶν Χριστὸς εἰς τὰς καρδίας νεαρῶν καὶ ἐνηλίκων, ὥστε τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι νὰ εἶναι Χριστός.

Εἰς τὰς πονηρὰς αὐτὰς ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ δὲν ἐνδιαφέρει τοὺς πολλοὺς, εἶναι στενὴ τῇ ἀληθείᾳ ἡ ὁδός, τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ βαδίσῃ ἡ χριστιανικὴ νεότης. Δύναται ὁμως ἡ νεότης ἡ χριστιανικὴ νὰ βαδίσῃ τὴν τοιαύτην ὁδὸν ἐπιτυχῶς καὶ τελεσφόρως. Διότι ἔχει ἰσχυράν τὴν βούλησιν καὶ εἶναι πλουσία εἰς ἐνθουσιασμόν, ἀφοβος εἰς ἀγῶνας, πρόθυμος εἰς θυσίας ταχεῖα εἰς ἀποφάσεις, τοῦτο δὲ εἶναι ὅτι ἀναδεικνύει τὸν Χριστιανὸν καλὸν ἀγωνιστὴν καὶ καλὸν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στρατιώτην. Ὁ καλὸς στρατιώτης—ἔχω ὑπ' ὄψει μου τὸν ὄρκον τοῦ Ἑλληνος στρατιώτου—φυλάττει πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα, τοὺς Νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ Κράτους, ὑποταγὴν εἰς τοὺς ἀνωτέρους του, τῶν ὁποίων τὰς διαταγὰς ἐπιτελεῖ προθύμως καὶ ἀνεῦ ἀντιλογίας· ὑπερασπίζει μὲ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν μέχρι τελευταίας ρανίδας τοῦ αἵματος τοῦ τὰς σημαίας· δὲν τὰς ἐγκάταλείπει καὶ ποτὲ δὲν ἀποχωρίζεται ἀπ' αὐτῶν· φυλάττει δὲ ἀκριβῶς τοὺς στρατιωτικὰς Νόμους καὶ διαγίγει ἐν γένει ὡς πιστὸς καὶ φιλότιμος στρατιώτης. Ἀλλὰ καὶ ὁ καλὸς στρατιώτης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς περιεκτικώτατα ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος διδάσκει, δέον νὰ εἶναι γενναῖος τὸ φρόνημα καὶ σταθερὸς τὸν χαρακτήρα καὶ μέχρι θανάτου πιστός, κακοπαθεῖ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγωνίζεται καλῶς καὶ κατορθώνει νὰ νικήσῃ.

Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον δὲν ἔχει σημασίαν ἡ ρῆμῃ τοῦ σώματος. Καὶ διὰ τοιαύτην νίκην δὲν εἶναι ἀπαραίτητος ἡ δύναμις τῆς ὕλης. Διότι αἱ ἀρχαὶ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, ἡ πίστις, ἄλλαι λέξεσιν, εἰς τὸν Ἰησοῦν εἶναι ἡ δύναμις ἡ νικῶσα τὸν κόσμον, εἶναι τὰ ὄπλα, διὰ τῶν ὁποίων καταβάλλεται τὸ κακόν. Ἀρκεῖ, λοιπόν, ἡ δικαιοσύνη ἡ χριστιανικὴ, μὲ τὴν ὁποίαν συμβαδίζει πάντοτε ἡ ἀνδρεία. Διότι «δικαίως ὡς περ λέων πέποιθεν», «δικαιοσύνης δὲ καὶ ἀνδρείας οὐδὲν ἐστὶ χρησιμώτερον εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων». Εἶναι τὸ χρησιμώτερον ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία, διότι τοῦ Χριστιανοῦ ἡ ζωὴ εἶναι ἀμυνὰ καὶ ὑπεράσπισις καὶ ἀγών, διὰ τῶν ὁποίων ἐξουδετεροῦται τὸ κακόν καὶ ἀνοίγεται ὁ δρόμος διὰ τὴν εἰς Χριστὸν δράσιν καὶ τὸν καρπὸν τοῦ Πνεύματος.

Πρόδηλον ἄρα, ὅτι ἡ χριστιανικὴ νεότης, ὡς ἔσοχος καὶ ἰδεωδὴς ἀγωνιστής, δύναται πολὺ νὰ βοηθήσῃ διὰ τῶν ἀγῶνων αὐτῆς εἰς τὴν μάχην τοῦ Χριστοῦ. Ὡς ὁ Ἀθηναῖος ἔφηβος τῶν κλασσικῶν χρόνων, ὅταν εἶδεν τὸν ὄρκον αὐτοῦ, ἔλεγε σὺν ἄλλοις, «ἀμυνῶ δὲ ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὁσίων καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἱερὰ τὰ πάτρια τιμήσω», οὕτω καὶ πολὺ περισσότερον ἡ χριστιανικὴ νεότης, εἰς τὴν εἰρηκτικὴν ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ μάχην, προθύμως ἔχει νὰ ἀγωνισθῇ μόνη καὶ μετὰ τῶν πολλῶν. Μετὰ πολλῶν, τοῦτέστιν τοῦ συνόλου. Διότι εἶναι καθῆκον πάντων τῶν χριστιανῶν, ὡς μελῶν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀγὼν καὶ ἡ μάχη ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἐπεὶ ποτε εἶναι σήμερον ὁ κόσμος ἔχει ἀνάγκην ὑπομνήσεως τῶν ἀρχῶν τούτων. Διότι πολὺν περισσότερον σήμερον ἢ ἄλλοτε σπανίζει εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων ὁ καρπὸς τοῦ πνεύματος καὶ δι' ἡ ἀγάπη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εἰρήνη. Λόγος γίνεται βεβαίως περὶ τούτων σήμερον πολὺς. Καὶ κατὰ κόρον τονίζεται παρὰ πολλῶν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἡ σημασία τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εἰρήνης. Τὶ τοῦτο ὄφελος ὁμως ἀπ' ὅλα αὐτὰ, ἐφ' ὅσον ἡ πραγματικότης εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων ἀποκαλύπτει εἰς πολλὰς περιπτώσεις, ὅτι εἰσμεθα πολὺ μακρὰν τῶν ἰδεωδῶν ἐκείνων καὶ τῆς χριστιανικῆς ἐννοίας αὐτῶν; Ἐπιθυμοῦμεν καὶ δὲν ἔχομεν, μαχοῦμεθα καὶ πολεμοῦμεν, χωρὶς νὰ ἀποκτῶμεν τὰ ἐπιδιωκόμενα καὶ ζητοῦμεν χω

ρις νά λαμβάνωμεν. Διότι κακῶς ζητοῦμεν. Καί μ' ὄλον ὅτι, κατὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, ἀπλοῦς εἶναι ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας, εἴμεθα ἀνίκανοι νά γνωρίσωμεν τὴν ἀλήθειαν καί νά ὑπηρετήσωμεν ἐν συνεχείᾳ τὴν δικαιοσύνην. Διότι ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη. Καί ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ἡ ὁδὸς καί ἡ ἀλήθεια, ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν καί ἡ ἀπολύτρωσις καί ἡ εἰρήνη. Ἄνευ Αὐτοῦ οὐ δυνάμεθα ποιεῖν οὐδέν. Καί εἰς οὐδέν ὠφελεῖ ἡμᾶς ἡ πολιτικὴ ἱκανότης καί ἡ στρατιωτικὴ τέχνη καί ἡ κοινωνικὴ ἐπιστήμη καί ἡ περὶ τὰ πολλὰ τῶν λαῶν ζητήματα καί προβλήματα εἰδικότης, ἐφ' ὅσον ταῦτα στεροῦνται πνεύματος καί σχετίζονται ἀποκλειστικῶς πρὸς τὸν κόσμον τὸν ὕλικόν, τοῦτέστιν τὴν σάρκα. Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ὁ τελευταῖος φοβερὸς πόλεμος ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ πνεῦμα ἐστὶ τὸ ζωοποιῶν καὶ ὅτι ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν, ὅτι ὑπάρχει πάντοτε μεγάλη ἀπόστασις καί μεγάλη διαφορὰ μεταξύ τῆς προσωπικότητος ἑνὸς πνευματικοῦ ἀνθρώπου καί ἑνὸς ἀνθρώπου κοσμικῆς μόνον μαθήσεως, ὅσονδήποτε μεγάλη καὶ ἐντυπωσιακὴ καί ἂν εἶναι αὕτη, καί τέλος ὅτι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς εἶναι θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος εἶναι ζωὴ καί εἰρήνη.

Τοῦτο τὸ πνεῦμα διὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου πρέπει νά σταθῇ ἐνώπιον ἐθνῶν καί βασιλείων, νά πνεύσῃ ἕως ἐσχάτων τῆς γῆς. Καί ἐν τούτῳ τῷ πνεύματι ἡ χριστιανικὴ νεότης πρέπει νά δραματισθῇ τὸ ἔργον αὐτῆς καί τὸ μέλλον τοῦ κόσμου. «Οἱ νεανίσκοι ἡμῶν ὀράσεις ὄψονται». Μεγάλη ἡ χαρὰ ἡμῶν διὰ τοῦτο. Διότι ὅπου δὲν ὑπάρχει τοιαύτη δρασις, ὑπάρχει ἀπώλεια λαῶν καί φθορὰ καί ζημία. Ὅπου δὲ δρασις ἐν πνεύματι, ἐκεῖ ἡ γνώσις τῆς ἀληθείας. Καί ὅπου τὸ πνεῦμα καί ἡ ἀλήθεια, ἐκεῖ ἡ ζωὴ καί ἡ ἐλευθερία. Ζωὴ, διότι «ὁ Θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ τέρπεται ἐπ' ἀπώλεια ζώντων». Διότι μόνον ὁ πονηρὸς ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς. Καί ἐλευθερία μετ' εἰρήνης. Διότι ὅπου τὸ πνεῦμα Κυρίου ἐκεῖ ἐλευθερία. Διότι ὁ Κύριος εἶναι τὸ πνεῦμα καί Αὐτὸς εἶναι ἡ εἰρήνη ἡμῶν.

Φιλτάτη χριστιανικὴ νεολαία! Ἐζήσαμεν ἡμέρας μεγάλων ἀπωλειῶν εἰς ζωὴν καί ἐλευθερίαν καὶ δικαιοσύνην καί εἰρήνην. Διὰ τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, ἔσχομεν πολέμους καταστρεπτικούς καί μάχας φονικάς. Καί διὰ τὴν δουλείαν εἰς τὴν φθοράν, εἶδομεν τὴν ἐλευθερίαν κηρυσσομένην μόνον εἰς ἀποκάλυψιν τῆς κακίας, ἡ ὁποία εἶναι πάντοτε ἐχθρὸς ἀσπονδος αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης καί τῆς εἰρήνης. Μὴ φοβῶ, ὅτι ἔναντι τούτων ἀπάντων καλεῖσαι νά πολεμήσῃς καί νά ἀγωνισθῇς. Ἄλλ' ἴσχυε καί ἀνδρίζου καί μάλλον χαίρε. Χαίρετε οἱ ἀπὸ πάσης τῆς γῆς χριστιανοὶ «νεανίσκοι», νέοι καί νεάνιδες. Χαίρετε διὰ τὰς περὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἐν πνεύματι Θεοῦ ὀράσεις ὑμῶν. Διότι ἐγνώκατε τὸν Πατέρα· διότι χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου καί οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, δηλαδή γνωρίζετε κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον καὶ δύνασθε εἰς τὸν λευκὸν τῆς ζωῆς νά δρέπετε τὸ ρόδον χωρὶς νά πληγῶνεσθε ἀπὸ τὰς ἀκάνθας. Διότι ἰσχυροὶ ἐστέ καί ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καί νενικήκατε τὸν πονηρὸν. Διότι, ὡς Ἀπόστολοι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔχετε ἐν ὑμῖν εἰρήνην καί εὐαγγελίζεσθε εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον, τοῦτέστιν «δικαιοσύνην καὶ πλήθος εἰρήνης».

Ὁ Κύριος εἶπεν μεθ' ὑμῶν. Ἴνα ὁ ἐν τῷ Συνεδρίῳ τούτῳ φθόγγος ὑμῶν ἐξέλθῃ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. Ἴνα ὑμεῖς οἱ παρόντες ἐνταῦθα σήμερον καὶ ἅπαντα ἡ ὕψ' ὑμῶν ἀντιπροσωπευομένη Χριστιανικὴ ἀνά τὸν κόσμον νεολαία, τὴν ὁποίαν πιστεύομεν παροῦσαν ἐν πνεύματι σήμερον ἐνταῦθα μεθ' ἡμῶν, ὑπάγητε ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ τούτου Συνεδρίου καὶ καρπὸν φέρητε καί ὁ καρπὸς ὑμῶν μὲν εἰς τὴν δόξαν Θεοῦ, εἰς ἐπικράτησιν τῆς βασιλείας Αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς. Ἀμήν.

«Τὰ πράγματα λόγων οὐ χρῆζει». Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης
«Οἱ θυμοὶ καθάπερ οἱ κύνες, τυφλά τίκτουσι τὰ νοήματα».

Νεῖλος

Η ΑΓΙΑ ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΓΓΕΛΙΝΑ

Τὸ Ζαγκλιβέριον εἶναι μία πλουσιωτάτη κωμόπολις τῆς Βορείου Χαλκιδικῆς, ἡ ὠραιότερα καὶ πλουσιωτέρα αὐτῆς. Κεῖται εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς Χερσονήσου καὶ ἀπέχει τῆς Θεσσαλονίκης τεσσαράκοντα πέντε χιλιόμετρα. Κατοικεῖται ἀπὸ τέσσαρας περίπου χιλιάδας κόσμου ἐργατικοῦ καί εἰς ἄκρον προοδευτικοῦ. Ἡ περὶ τὴν κωμόπολιν γῆ εἶναι παχεῖα καί ἐριβώλαξ, παράγουσα ἐκλεκτὰ σιτηρὰ καί ἐκλεκτὸν κτηνόν. Ζωηρὸν ἐμπόριον εἰς χεῖρας προοδευτικῶν ἐμπόρων διενεργεῖται μὲ ὀλόκληρον τὴν Μακεδονίαν. Ἡ κωμόπολις ἐξελίσσεται ταχέως εἰς ἀκμὴν καί πλοῦτον καὶ γρήγορα θὰ ἀποβῇ μία πλουσία καὶ προοδευτικὴ πόλις τῆς βορείου Χαλκιδικῆς. Ἐχει πλήρες Δημοτικὸν Σχολεῖον καὶ ἔχομεν δι' ἐλπίδος ὅτι συντόμως θὰ ἐπιτύχωμεν καί τὴν ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν ἐκεῖ πλήρους Γυμνασίου. Ἐτέθησαν ἤδη αἱ βάσεις τῆς ἰδρύσεως οἰκοκυρικῆς ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς καθὼς καί τῆς σηροτροφικῆς τοιαύτης. Τὸ μίasma τοῦ κομμουνισμοῦ καί τὴν πλουσίαν καὶ εὐδαιμόνια αὐτῆν κωμόπολιν δὲν τὴν ἀφήκεν ἀνεπηρέαστον. Οἱ προοδευτικοὶ κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως ἀπεφάσισαν νά ἐπισκευάσουν τὸ παλαιὸν κτίριον τοῦ Σχολείου, κείμενον εἰς τὸν περίβολον τῆς ὠραιοτάτης Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἣν κτισθεῖσαν τὸ 1910 καί μένουσαν ἀνεγκαινίαστον, καθιερώσαμεν ἡμεῖς τὴν 20ὴν Μαΐου 1945 τελέσαντες τὰ ἐγκαίνια αὐτῆς μετὰ μεγαλοπρεπείας πρωτοφανοῦς, καθ' ὅσον ἔλαβον μέρος τριάκοντα ἱερεῖς καὶ διάκονοι καί πλέον τῶν 50 χιλιάδων λαοῦ ἐξ ὀλοκλήρου τῆς Β. Χαλκιδικῆς καί τῆς Θεσσαλονίκης, νά ἐπισκευάσουν λέγομεν εἰς Μητρόπολιν, ὥστε νά δύναται ὁ κατὰ καιροὺς Μητροπολίτης νά παραμένη ἐδῶ ἐπὶ τρίμηνον τοῦλάχιστον ἐτησίως, διότι εἶναι ἀπόλυτος ἡ ἀνάγκη τῆς παραμονῆς του ἐδῶ καί περισσότερον ἀκόμη χρόνον. Πρὸ τῆς ἀνταλλαγῆς τοῦ πληθυσμοῦ μετὰ τῆς Τουρκίας ἔζων ἐδῶ περίπου 80 οἰκογένειαι Τούρκων, οἱ ὁποῖοι καὶ κατεῖχον τὰ κύκλα πλουσία καὶ ἀποδοτικὰ χωράφια καί τοιφλίκια, εἰς τὰ ὁποῖα τώρα ἔχουν ἰδρυθῆ πλέον τῶν δέκα χωρίων.

Ἐπερμεσοῦντος τοῦ 18ου αἰῶνος ἔζη ἐδῶ εἰς χωρὶκὸς ὄνοματι Γεώργιος μετὰ τῆς συζύγου του καί νεαροῦ θυγατρῆς, θηλάζοντος ἀκόμη καὶ ὀνομαζομένου Ἀγγελίνα. Ὁ χωρὶκὸς οὗτος μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Ζαγκλιβερίου ἐφιλονίκησε μὲ κάποιον Τούρκον, τὸν ὁποῖον καὶ ἐφόνησε. Συνελήφθη ὑπὸ τῶν φανατικῶν Τούρκων, ὠδηγήθη εἰς τὸν Πασσάν τοῦ τόπου, ἐδικάσθη καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον καὶ ἐπέκειτο ὁ ἀπαγχονισμὸς αὐτοῦ, ὅποτε οὗτος ἐδέχθη νά ἐξιλαμισθῇ διὰ νά σώσῃ τὴν ζωὴν του. Θλίψις καὶ κατῆφεια κατέλαβον τὸν χριστιανικὸν κόσμον καὶ διὰ τὴν εὐσεβῆ αὐτοῦ σύζυγον, ἐν τῷ οἱ φανατικοὶ Τούρκοι ἐώρταζον τὸ γεγονός ὡς με-

γάλην νίκην τῆς πίστεως αὐτῶν ἐναντίον τῶν μισουμένων Γκιαούρηδων. Τιμαί, πλοῦτος, θέσεις ἐπηκολούθησαν τὴν προδοσίαν τοῦ ἐξομώτου. Εἰς μάτην ἡ εὐσεβῆς καὶ χρηστὴ σύζυγος αὐτοῦ προσεπάθει μὲ δάκρυα καὶ μὲ προσευχὰς καὶ ἐλεημοσύνας, ἄς ἐποίει, νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν ἀρνητὴν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν. Οὗτος τῶρα τετυφλωμένος ἀπὸ τὸν πλοῦτον καὶ τὰς τιμὰς, ἄς τῷ προσέφερον οἱ Τούρκοι, ἀπὴντα ἀρνούμενος νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἐναρέτου χριστιανῆς συζύγου του, ἦν καὶ πολλάκις ἐκακοποιεῖ καὶ διαρκῶς ὡς σύζυγον κατεφρόνει, ζῶν τὸν ἐκλυτον καὶ τρυφηλὸν βίον τῶν Τούρκων.

Ἡ εὐσεβῆς χριστιανὴ μήτηρ εὗρισκε τὴν παρηγορίαν καὶ τὴν ἀνακούφισιν εἰς τὴν συμφορὰν τῆς εἰς τὴν διαρκῆ μέριμναν πῶς νὰ μορφώσῃ καλλίτερον τὴν αὐξανομένην εἰς ἡλικίαν μικρὰν θυγατέρα τῆς Ἀγγελίαν, τὴν ὅποιαν ὡς ἄλλο εὐώδες ἄνθος ἐκαλλιέργει μὲ τὰ νάματα τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ χριστιανικῆς διδασκαλίας προετοιμάζουσα αὐτὴν διὰ τὸ βραβεῖον τῆς «ἀνα κλήσεως», διότι ἔβλεπε ἡ ἅγια αὐτῆς μήτηρ καὶ γυνὴ ὅτι πολὺ σύντομα ἡ κόρη τῆς θὰ ἀντίκρυζε τὸν δρόμον τοῦ Μαρτυρίου, καθ' ὅτι ὁ ἐξομώτης πατὴρ πολλάκις ἐπεχειρεῖ νὰ παρασύρῃ καὶ τὴν χριστιανὴν κόρην του εἰς τὸ ἰδικόν του ὄλισθημα. Εἰς ἐπίμετρον δὲ ἡ μικρὰ Ἀγγελίνα κοντὰ εἰς τὰ ὑπέροχα ψυχικά της χαρίσματα, τῆς σεμνότητος, τῆς βαθείας πίστεως, τῆς ὡμολογημένης ἀρετῆς, κατεῖχε καὶ σωματικά τοιαῦτα μοναδικά. Ἦτο κόρη ἐκπάλου καλλονῆς. Ἦτο μέσα εἰς τὴν κόλασιν ἐκεῖνην, πού ἐδημιούργησεν ὁ ἀσεβῆς πατὴρ τῆς, ἕνα ρόδον μοναδικόν, τὸ ὅποιον ἐφ' ὅσον προὔχῳρει ἡ ἡλικία τοσοῦτον καὶ ὠραιότερον καὶ εὐωδέστερον καθίστατο.

Τέλος ἐφθασε τὸ ἔτος 1764, ὁπότε ἡ Ἀγγελίνα ἦτο εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς σωματικῆς τῆς ὠραιότητος. Οἱ ἀκόλαστοι Τούρκοι καὶ δὴ ὁ Πασσᾶς τοῦ τόπου ἐκάλεσε τὸν πατέρα τῆς Ἀγγελίνας νὰ ὀδηγήσῃ τὴν κόρην του ἐνώπιον αὐτῶν καὶ νὰ τὴν πείσῃ νὰ γίνῃ Μωαμεθανὴς ἀρνούμενη τὸν Σωτῆρα τῆς Χριστοῦ καὶ τὴν πίστιν τῶν πατέρων αὐτῆς. Ὁ ἀσεβῆς πατὴρ μετεχειρίσθη ὅλα τὰ θέλητρα τῆς κοσμικῆς ζωῆς καὶ ὅλας τὰς δελεαστικὰς ὑποσχέσεις διὰ νὰ πείσῃ τὴν κόρην του νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν. Τὴν ἐκακοποίησε κατὰ τὸν δεινότερον καὶ βδελυρότερον τρόπον. Τὴν ἀφήκε νῆστιν καὶ τὴν ἔρριψε μέσα εἰς τὸν σταυλὸν καὶ τὴν ἀφήκε ἐκεῖ ἡμιθανῆ σχεδὸν ἀπὸ τὰς κακοποιήσεις. Ἄλλ' ἡ ἅγνη παρθένος ἴστατο ἀκλόνητος, ἐν μόνον ἔχουσα κατὰ νοῦν «πῶς νὰ ἀνάλυσῃ ἐν Χριστῷ καὶ πῶς νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ποθοῦμενον Χριστόν». Μόνη τῆς παρηγορία ἐστάθη ἐδῶ ἡ εὐσεβῆς μήτηρ τῆς, ἡ ὅποια, ἀψηφούσα τὴν ὀργὴν τοῦ κακοῦργου συζύγου τῆς καὶ τὰς βαναύσους αὐτοῦ κακοποιήσεις, ἤρχετο εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἐνεθά-

ρυνε τὴν κόρην τῆς, ὅπως αἱ εὐσεβεῖς μητέρες τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων ἐνεθάρρυνον τοὺς μάρτυρας εἰς τὰ σκοτεινὰ ὑπόγεια τῶν ἀμφιθεάτρων καὶ τῶν φυλακῶν.

Μετὰ πολλῶν ἡμερῶν βασανιστήρια ὁ ἀσεβῆς πατὴρ ἀπηλίπισθη ὅτι θὰ ἐπειθε τὴν κόρην του νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, ἤρπασεν αὐτὴν, ἡμίγυμον οὖσαν καὶ καθημαγμένην, ἀπὸ τὴν πλοῦσιαν κόμην τῆς καὶ σύρων αὐτὴν διὰ μέσου τῆς ἀγορᾶς, ὅπου ὁ φανατισμένος ὄχλος τῶν Τούρκων ἦτο συνηθροισμένος καὶ ὑπὸ τὰς ἰαχὰς καὶ τὰς βλασφημίας καὶ τοὺς λιθοβολισμοὺς αὐτῶν, τὴν ὠδήγησεν ἐνώπιον τοῦ Πασσᾶ καὶ τῶν ἄλλων προκρίτων Ὀθωμανῶν διὰ νὰ τὴν ἐξαναγκάσουν τῶρα πλέον αὐτοὶ εἰς τὴν ἀρνησιν τοῦ Κυρίου. Καὶ ἐδῶ ἡ εὐσεβῆς μήτηρ παρακολουθοῦσα ὡς τετραυματισμένη ἔλαφος τὸν καρπὸν τῶν σπλάχνων τῆς, καίτοι τυπτομένη τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ ὄχλου καὶ ὠθουμένη μὲ δαρμούς καὶ λακτισμούς, τείνουσα τὰς χεῖρας πρὸς τὴν θυγατέρα τῆς, ἐπαναλάμβανε· «παιδί μου πρόσεχε. Ὁ Χριστὸς κρατεῖ τὸ στεφάνι στὸ χέρι του ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι σου καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ σὲ στεφανώσῃ νύμφην ἰδικὴν Του. Μὴ τὸν ἀρνηθῆς. Τί ποτε δὲν εἶναι ἡ πρόσκαιρος αὐτῆ ζωῆ ἀπέναντι τοῦ Παραδείσου. Παιδί μου, πρόσεχε νὰ μὴ δειλιάσῃς. Λίγο ἀκόμη καὶ κερδίσεις τὸν Παράδεισον». Ταῦτα ἔλεγε ἡ μαρτυρικὴ μητέρα πρὸς τὴν καλλιμάρτυρα κόρην τῆς ἐνθαρρύνουσα αὐτὴν εἰς τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου.

Οἱ βάρβαροι Τούρκοι ἀφ' οὗ μὲ ὑποσχέσεις καὶ μὲ ἀπειλὰς δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κάμψουν τὴν μάρτυρα εἰς τὸ θέλημά τους καὶ ἀφ' οὗ μάτην ὁ Πασσᾶς ὑπεσχέθη ὅτι καὶ νύμφην του ἀκόμη θὰ τὴν πάρῃ, νυμφεύων αὐτὴν μετὰ τοῦ εἰκοσαετοῦς υἱοῦ του, ἔθεσαν εἰς ἐνέργειαν τὰ βασανιστήρια. Τὴν ἐγύμνωσαν τελείως καὶ ἤρχισαν νὰ τὴν κτυποῦν ἀνηλεῶς μὲ βέργες ἀπὸ ἰτέαν καὶ λιγαριὰν καὶ ὕστερον μὲ συρμάτινα σχοινία. Τὸ σῶμα τῆς καλλιμάρτυρος Παρθένου μεταβλήθη εἰς μίαν πηγὴν. Τὸ αἷμα ἔρρεε ποταμηδὸν καὶ ἐπορφύρωνε τὴν γῆν. Ἡ μάρτυς μέσα εἰς τὰ φρικώδη αὐτὰ βασανιστήρια, εἰς τὴν κάμινον αὐτῆν τοῦ πόνου καὶ τῆς θλίψεως, εἶχε τὰ ὄμματα ἐστραμμένα πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ οἶονεῖ τὸν στεφανοδότην Κύριον ἐνατενίζουσα διαρκῶς ἐπαναλάμβανε· «χριστιανὴ εἶμαι καὶ χριστιανὴ ἀποθνήσκω. Δὲν ἀρνούμαι τὸν Σωτῆρα καὶ Κύριόν μου. Ὅσον περισσότερο μὲ γυμνῶνετε καὶ μὲ βασανίζετε, τόσο λαμπρότερος γίνεται ὁ στέφανος, ποῦ θὰ μοῦ δώσῃ ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Σωτῆρ μου».

Τὰ τρομερὰ αὐτὰ βασανιστήρια διήρκεσαν τρεῖς ὀλοκλήρους ἡμέρας. Τὸ βράδυ τῆς τρίτης ἡμέρας ἡμιθανῆ τὴν παρέλαβεν ὁ οἰκτρὸς ἐξομώτης πατὴρ τῆς καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὴν οἰκίαν του μὲ τὸν σκοπὸν τὴν ἐπομένην ἡμέραν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ τιμωρία καὶ ὁ βασανισμὸς τῆς Μάρτυρος. Ἡ ἅγια ἦτο σχεδὸν ἀναίσθητος. Ἡ

εὐσεβῆς μητέρα της ἐρρίφθη ἐπάνω της καὶ μὲ πόνον ἐπανελάμβανε· «Παίδι μου, κόρη μου, ἐλπίδα μου, εἶπέ μου τί ἐπέκαμες; Μήπως ἠρνήθης τὸν Χριστὸν καὶ δι' αὐτὸ σὲ ἔφεραν ἐδῶ;» Ὀλίγον ἢ Παρθενομάρτυς συνῆλθεν καὶ ἀνοίξασα τοὺς ὀφθαλμοὺς της εἶπε μὲ ἀγγελικὴν χαρὰν· «Μητέρα ἔκαμα ὅ,τι μοῦ εἶπες. Τὸ διαμάντι ποῦ μοῦ ἐχάρισες τὸ ἐφύλαξα καθαρὸν καὶ ἀμόλυντον καὶ τὰ ἄρα πηγαίνω εἰς τὸν Χριστόν». Καὶ ταῦτα εἰπούσα, ἔπεσεν εἰς τὸν προθανάτιον λήθαρον.

Αἴφνης μία οὐρανία καὶ ἄρρητος εὐωδία ἐπλήρωσε τὸ πτωχικὸν σπίτι τῆς μητρὸς τῆς Ἀγγελίνας καὶ ἕνα οὐράνιον φῶς ἔλαμπεν ὅλην τὴν νύκτα ἐπάνω ἀπὸ τὸ ταπεινὸν ἐκεῖνο σπίτι. Τὰ ἐξημερώματα τῆς 27ης Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1764 ἢ Παρθενομάρτυς ἐν μέσῳ φρικτῶν ἀληθῶν χαίρουσα παρέδωκε τὸ πνεῦμα της εἰς χεῖρας τοῦ Στεφανοδότου Χριστοῦ. Καὶ προσετέθη ἢ Νεομάρτυς εἰς τοὺς Παλιομάρτυρας πρὸς δόξαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου.

Ἡ κηδεῖα αὐτῆς ἐγένετο ὑπὸ τῶν προστρέξαντων Χριστιανῶν μετὰ πρωτοφανοῦς, διὰ τοὺς μαύρους ἐκείνους χρόνους τῆς ἀπαισίας δουλείας, λαμπρότητος καὶ πλεῖστα θαύματα ἐτελέσθησαν εἰς τὸν τάφον αὐτῆς τότε καὶ τελούνται καὶ σήμερον πρὸς ὅλους ὅσοι μετὰ πίστεως ἐπικαλοῦνται τὸ ὄνομα αὐτῆς. Ἡ εὐσεβὴς μήτηρ αὐτῆς ὡς ἄλλη μήτηρ τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίου ἢ τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος ἐκ τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα, τοῦ κυροῦ Χουδίωνος, προσεκολλήθη εἰς τὸν τάφον τῆς θυγατρὸς της νύκτα καὶ ἡμέραν ἐκεῖ τὸν κύριον λατρεύουσα ἕως οὗ μετ' ὀλίγον καὶ αὐτὴ «μάρτυς τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῇ προαιρέσει γενομένη» ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον καὶ ἐτάφη πλησίον τῆς θυγατρὸς της. Τὰ ἅγια αὐτὰ λείψανα μετ' ὀλίγον διενεμήθησαν οἱ χριστιανοί.

Καὶ ὁ οἰκτρὸς ἐξομώτης πατήρ; Μετ' ὀλίγον, λυσσόδηκτος ὑπὸ λυσσώσης ἀλώπεκος γενόμενος, ἐν μέσῳ φρικτῶν ἀληθῶν ἐξέψυξεν, ὡς ἄλλος προδότης Ἰουδας.

Ἡ μνήμη τῆς ἁγίας Παρθενομάρτυρος Ἀγγελίνας ἐορτάζεται ἐν Ζαγκλιβερίῳ τὴν 24 Ἀπριλίου, τὴν ἐπομένην τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, καὶ τοῦτο διότι τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου ὁ λαὸς εἶναι ἀπασχολημένος εἰς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας καὶ ζῆ εἰς τὸ ὑπαιθρον ἀκόμη.

Ἐφέτος ἠτύχησαμεν νὰ παρευρεθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ. Ἐτελέσαμεν τὴν ἐορτὴν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τὴν 23 Ἀπριλίου, τὸ ἑσπέρας δι' ἐν μέσῳ ἀσφυκτικῶς πληροῦντος τὸν Ναὸν εὐσεβοῦς λαοῦ ἐψάλη ὁ Μέγας Ἐσπερινὸς ὑπὸ ψαλτῶν ἐκ Θεσσαλονίκης μετακληθέντων, τὴν ἐπομένην ἐτελέσαμεν τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν μέσῳ χιλιάδων λαοῦ καὶ τρις ὠμιλήσαμεν κατὰ τὸν ἑσπερινὸν καὶ τὴν θείαν λειτουργίαν. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν Παρασκευὴν ἐτελέσαμεν πάλιν

τὴν θείαν λειτουργίαν εἰς τὸ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας νοτίως τοῦ Ζαγκλιβερίου κείμενον χωρίον Ἀδάμ. Καὶ ἐδῶ ὁ κόσμος συνέρρευσε ἀθρόος καὶ παρηκολούθησε τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ Θείου Λόγου.

Ἡ Μαρτυρικὴ βόρειος Χαλκιδικὴ ἔχει ἀκόμη καὶ ἄλλην Παρθενομάρτυρα καὶ αὐτὴν ἐκ Ζαγκλιβερίου καταγομένην καὶ σύγχρονον πρὸς τὴν Μάρτυρα Ἀγγελίαν. Αὕτη δὲ εἶναι ἢ Ἁγία Νεομάρτυς Κυράνα. Σημείωμα τοῦ βίου καὶ τοῦ μαρτυρίου αὐτῆς θὰ καταρτίσωμεν μόλις πάλιν κατὰ τὴν μνήμην αὐτῆς ἐπισκεφθῶμεν τὸ Ζαγκλιβέριον καὶ συλλέξωμεν τὰ ἀναγκαιοῦντα βιογραφικὰ καὶ μαρτυρικὰ σημεῖα.

Εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ σημεῖματος ἡμῶν περὶ τῆς ἁγίας Νεομάρτυρος Ἀγγελίνας ἐβοηθήθημεν ἀπὸ διάφορα «μνημόνια», ἀναγραφόμενα εἰς παλαιὰ Εὐαγγέλια τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ ἀπὸ σημεῖωμα ἀναγραφόμενα εἰς τὴν φυλλάδα τῆς ἀκολουθίας τῆς ἁγίας.

Ἐγρᾶφη ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολῦτρίας τῇ 29 Ἀπριλίου 1947

+ Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὀρους καὶ Ἀρδαμερίου
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἡ ΑΝΘΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΝΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΤΩΝ ΡΩΣΩΝ ΤΟΥ ΙΕ' ΑΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΑΞΙΜΟΣ Ο ΓΡΑΙΚΟΣ

Γ'

Συνέβη μάλιστα κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν νὰ λάβουν τὰ πράγματα, ἀπροσδοκῆτως, ὅπως ἀντίστροφον τροπὴν, ἐν σχέσει πρὸς τὰς προτέρας δυσμενεῖς περὶ τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας ἰδέας. Οὐ μόνον, δηλαδὴ, ἀνεγνωρίσθησαν αὐταὶ ὡς ἐσφαλμένοι καὶ ἄδικοι, ἀλλὰ καὶ ὠμολογεῖτο, ὅτι μόνον παρὰ τοῖς ἔλλησι διετηρήθη ἡ ὀρθοδοξία ἀλώβητος, τούναντιον δὲ διεστράφη αὕτη παρὰ τοῖς ρώσοις, ἕνεκα τῶν εἰς τὴν ρωσικὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν εἰσχωρησασῶν καινοτομιῶν, ὅτι δ' ἄρα χρῆζουσα διορθώσεως εἶνε ἡ ρωσικὴ ὀρθοδοξία. Οἱ Ἕλληνες—λέγει ὁ ρώσος καθηγητὴς Κάπτερεφ—κατ' οὐδένα τρόπον ἐδέχοντο νὰ συμβιβασθοῦν πρὸς τὴν περὶ τῆς φθορᾶς τῆς ὀρθοδοξίας τῶν γνώμην τῶν ρώσων· ἂν δὲ εἰς τὰ πρὸς τοὺς ἐν Ρωσίᾳ γράμματά των ἐζήτηον τὴν βοήθειαν καὶ προστασίαν των, ταῦτην ἐνόουν καθαρῶς ὑλικὴν, δὸς δ' εἶπειν καὶ πολιτικὴν, πρὸς ἀπολύτρωσίν των ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ ἀποβάλλουν τὴν περὶ τῶν ρώσων ὑπόληψιν ὡς λαοῦ ἀγροῦκου, ἀμαθοῦς καὶ ἀπολιτίστου, χρῆζοντος τῆς πνευματικῆς καὶ θρησκευτικῆς αὐτῶν κηδεμονείας. «Ὁ θέλων νὰ συντομεύσῃ τὴν ζωὴν του κατὰ 5—10 ἔτη—ἔλεγον οἱ τὴν Μόσχαν ἐπισκεφθέντες Ἕλληνες πρὸς τὸν ἐκ Χαλεπίου ἀντιοχεῖα διάκονον Παῦλον—ἄς ὑπάγῃ εἰς τὴν Μοσχοβίαν, ὅπου τυπικῶς καὶ ἐξωτερικῶς τὸ ὑλάχιστον θὰ γείνη εὐσεβὴς, διότι θάτηρῃ πάντοτε τὰς νηστείας καὶ

τάς προσευχάς, θά ἀναγνώσκη τὰ ἀναγνώσματα τῆς ἡμέρας, θά συνειθίση νά ἐγείρεται τὸ μεσονύκτιον διὰ νά προσευχηθῆ, θά ἀπέχη ταυτοχρόνως πάσης ἐκδηλώσεως χαρᾶς καὶ φαιδρότητος, καὶ οὔτε θά γελά, οὔτε θά μειδία...». Ὁ Γάζης Νεόφυτος, ἐπισκεφθεὶς τὴν Μόσχαν τῷ 1628, ἔγραφεν ὅτι ἡ ὄλη πίστις τῶν ρώσων περιορίζεται εἰς ἀδιαλείπτους κωδωνοκρουσίας, ἠΰχετο δὲ νά τὸν λυτρώσῃ ὁ Θεὸς «ἀπὸ τὸν ἀγριαπὸν τοῦτον καὶ βάρβρον μοσχοβιτικὸν λαόν... αὐτοὶ δὲν εἶνε ὀρθόδοξοι χριστιανοί». Ὁ κληρικὸς τῆς μονῆς Τοῦόντοβο Παχώμιος κατήγγειλε πρὸς τὸν τσάρον, ὅτι τὰ ὑπ' αὐτοῦ εἰς διαφόρους ἀγιορειτικὰς μονὰς ἀποστελλόμενα σλαβικὰ λειτουργικὰ βιβλία περιφρονοῦνται ἐκεῖ, διότι εὐρίσκουν εἰς αὐτὰ αἰρετικὴν διδασκαλίαν περὶ τοῦ διὰ δύο δακτύλων σχηματιζομένου σταυροῦ, αἱ δὲ ἐπίσης ὑπ' αὐτοῦ δωρούμεναι εἰκόνες δὲν τοποθετοῦνται εἰς τοὺς ναοὺς, ἀλλὰ πωλοῦνται. Ὅπου εἰς τοὺς λειτουργικοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους παρετηρεῖτο διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς ρωσικῆς πράξεως, οἱ μὲν ρώσοι ἐθεώρουν ἐσφαλμένους τοὺς ἑλληνικοὺς, οἱ δ' Ἕλληνας τοὺς ρωσικοὺς, χαρακτηρίζοντες αὐτοὺς ὡς διαστροφήν τῶν γνησίων, ὀφειλομένην εἰς τὴν ἀμάθειαν τῶν ρώσων. Σχετικῶς καὶ ὁ περιηγητὴς Ἀδάμ Ὀλεάριος ἔγραφεν «οἱ ρώσοι εἰς πολλὰ, ἔτι καὶ ὡς πρὸς τὰ θεμελιώδη τῆς πίστεως καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ θέσμια καὶ τὰ τῆς λατρείας, ἀπέκλιναν ἀπὸ τῶν ἑλλήνων, ὥστε οἱ τελευταῖοι οὗτοι θεωροῦσιν αὐτοὺς σχισματικούς, καίτοι δὲν τολμῶσι νά τὸ λέγωσιν ἀπεριφράστως, λόγῳ τῶν κατ' ἔτος λαμβανόμενων παρ' αὐτῶν σημαντικῶν δωρεῶν».

Ἡ ἀντίθεσις αὕτη ἐξεδηλώθη ἐν Ἀγίῳ Ὁρει κατὰ τρόπον μαρτυροῦντα τὸ ἄκρως ἀσυμβίβαστον τῶν διισταμένων ἐπόψεων, διὰ τῆς ὑπὸ τῶν ἑλλήνων μοναχῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους καύσεως τῶν ρωσικῶν βιβλίων.

Ὅταν δηλαδὴ ἐν Μόσχᾳ ἀνεπτύχθη ζωνρῶς ἡ τυπογραφικὴ δρᾶσις καὶ ἤρξαντο ἐκδιδόμενα τὰ ἱερά σλαβωνικὰ βιβλία, ταῦτα ἀπεστέλλοντο καὶ εἰς τὴν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ρωσικὴν μονήν, ἔκτοτε δ' οἱ μοναχοὶ αὐτῆς ἐθεώρησαν προσήκον νά τελοῦν τὰ τῆς λατρείας κατὰ τὴν ἐν τοῖς βιβλίοις τούτοις ὀριζομένην διάταξιν καὶ τοὺς ἐν Ρωσίᾳ παραδεδεγμένους τύπους. Ἐπειδὴ δὲ αἱ διαφοραὶ ὑπέπεσαν ἀμέσως εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν ἑλλήνων μοναχῶν καὶ ἐκ τούτου προέκυψαν ζωηρότατα σχόλια καὶ συζητήσεις περὶ τῆς προελεύσεως τῶν διαφορῶν καὶ περὶ τοῦ τίνες ἀφίστανται τῆς ἀρχαίας γνησίας πράξεως, οἱ ρώσοι ἢ οἱ Ἕλληνας, ὁ μοναχικὸς κόσμος τοῦ Ἄθω διηρέθη εἰς δύο ἐχθρικὰς παρατάξεις. Τούτων ἡ μὲν πολυαριθμοτέρα, ἡ ἑλληνικὴ, ἠτιᾶτο τοὺς ρώσους ὡς νεωτεριστὰς καὶ ἀπεκλήρυτε τὰ σλαβωνικὰ λειτουργικὰ βιβλία ὡς αἰρετικά καὶ ἄξια νά ριφθοῦν εἰς τὴν πυράν, τοὺς δὲ χρησιμοποιοῦντας αὐτὰ ἀπεφαίνοντο

ὑποκειμένους εἰς τὸ ἀνάθεμα. Ἡ δὲ ἑτέρα, ἡ σλαβική, διαδηλοῦσα ὅτι, τούναντιον, τὰ ἑλληνικὰ βιβλία εἶνε τὰ ὑποστάνα τὴν νοθείαν, διότι οἱ Ἕλληνας πρὸ πολλοῦ ἀπώλεσαν τὴν ἀληθῆ εὐσέβειαν, ἡμύνοντο τῆς ρωσικῆς πράξεως ἐκ τε λόγων ἐθνικῆς φιλοτιμίας καὶ ἐπὶ τῷ τέλει «νά ἀπαλλαγῆ τοῦ βαρέος ζυγοῦ τῶν ἑλλήνων». Μέγα δὲ ὑπῆρξε τὸ σκάνδαλον, ὅταν οἱ σλαβοὶ μοναχοὶ ἤρξαντο «σταυροκοποῦμενοι μοσχοβιστί», ἦτοι διὰ συνδυασμοῦ τῶν δύο μόνον δακτύλων, καὶ ἐνστερνιζόμενοι καὶ τὰς λοιπὰς ρωσικὰς λειτουργικὰς λεπτομερείας. Τὴν λύσιν αὐτῆς ἡ διένεξις εὔρεν εἰς τὴν παρότρυνσιν τοῦ τότε ἐν Ἀγίῳ Ὁρει διατρίβοντος ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν Δανιήλ νά καταδικασθοῦν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως τοῦ Ἀγίου Ὁρους τὰ ἐν λόγῳ βιβλία ἐπισήμως, ὡς αἰρετικά, καὶ νά ριφθοῦν εἰς τὴν πυράν. Οὕτω, πράγματι, καὶ ἐγένετο. Τὰ τοῦ ἐπεισοδίου τούτου δὲν ἐβράδυναν νά γνωσθοῦν ἐν Μολδαυίᾳ, τῇ συνήθει τότε κοινῇ ἀφετηρίᾳ τῶν εἰς Ρωσίαν ταξειδεύοντων παντοῖων ὀρθοδόξων τῆς Ἀνατολῆς, καὶ δι' ἐξ ἀφηγήσεων αὐτοπτῶν. Ὅταν ὁ συνοδεύσας τὸν ἐκ Ρωσίας ἀπερχόμενον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Παΐσιον ρώσος ἱερομόναχος Ἀρσένιος Σουχάνωφ ἐπέστρεψεν εἰς Μολδαυίαν ἐκ Μόσχας, ὅπου εἶχεν ἀποσταλῆ ὑπὸ τοῦ Παΐσιου μετ' εἰδικῆς ἐντολῆς, καὶ κατέλυσεν εἰς τὸ Μετόχιον τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μονῆς Ζωγράφου, ὁ ἐκ τῶν μοναχῶν τοῦ Μετοχίου γέρον Ἀμφιλόχιος, αὐτόπτης γενόμενος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀγιορειτικῆς σκηνῆς, διηγήθη τὰ κατ' αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Σουχάνωφ.

Ἡ παλαιὰ ρωσικὴ Διήγησις ἀναφέρει, ὅτι τότε εὐρίσκετο ἐν Μολδαυίᾳ καὶ ὁ Ἀχριδῶν Δανιήλ, τὸν ὅποιον ὁ Ἀμφιλόχιος ἔφερον ὡς τὸν κύριον δράστην τῆς πυρπολήσεως τῶν βιβλίων. Ὁ Δανιήλ, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου νά δώσῃ ἐξηγήσεις περὶ τοῦ πράγματος ἐνώπιον καὶ τῶν αὐτοπτῶν καὶ τοῦ Σουχάνωφ, εἶπεν ὅτι τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος ἦτο παλαιὸν χειρόγραφον σερβικόν, γραφὲν πρὸ 130 ἐτῶν¹, τὸ ὅποιον πράγματι ἔκαυσαν, ἀρνηθεὶς δὲ πᾶσαν προσωπικὴν του ἀνάμειν εἰς τὸ ζήτημα, προσέθηκεν, ὅτι ἠρκέσθη μόνον νά συμβουλευθῆ τοὺς ἀγιορείτας νά καύσουν μόνον τὸ ἐν λόγῳ χειρόγραφον, ὡς περιέχον τὸν διδάκτυλον σχηματισμὸν τοῦ σταυροῦ, οὐδὲν δὲ γνωρίζει περὶ καύσεως ἄλλων μοσχοβιτικῶν βιβλίων. Ὁ Πατριάρχης Παΐσιος, ἀπόδοκιμάσας τὴν πρᾶξιν τῶν ἀγιορειτῶν, δὲν ἐδίστασε μετὰ καὶ τῶν ἄλλων παρόντων ἑλλήνων νά δηλώσῃ ἀπεριφράστως πρὸς τὸν καταγανακτήσαντα διὰ τὰ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει συμβάντα καὶ προελθόντα εἰς ὄξειαν τῆς πίστεως τῶν ἑλλήνων κατάκρισιν μισέλληνα Σουχάνωφ, ὅτι οἱ ρώσοι ἀκριβῶς εἶνε

1. Β. *Εἰκόνικωφ* Μάξιμος ὁ Γραικὸς καὶ ἡ ἐποχὴ τοῦ. Κίεβον 1915² σ. 444, 445. *Χρυσόστομον Παπαδοπούλου* Οἱ Πατριάρχαι Ἱεροσολύμων κλ. σ. 19-20.

οί σφαλλόμενοι περί τοὺς ἐκκλησιαστικούς τύπους καὶ τὰ τῆς λατρείας, ἅτινα, κατὰ τὸν Πατριάρχην, ἐν ὅλῃ τῶν τῆ καθαρότητι ἐσώθησαν μόνον παρὰ τοῖς ἔλλησι, τοὺς ὁποίους οἱ ῥώσοι ὀφείλουσαν νὰ ἀναγνωρίζουν ὡς διδασκάλους τῶν καὶ χειραγωγούς ὡς πρὸς τὰ ἀφορώντα εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν.

Ὁ Σουχάνωφ, θιγείς βαθύτατα ἐκ τοῦ ἐπεισοδίου, ἔσπευσε νὰ ἀνακοινώσῃ καὶ τὰ κατ' αὐτὸ καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου λεχθέντα εἰς τὸν τσάρον καὶ τὸν Πατριάρχην Μόσχας. «Δύσκολον ἦτο—λέγει ὁ ῥώσος ἱστορικός Κάπτερεφ—δύσκολον ἦτο νὰ καταφέρουν κατὰ τῶν ῥώσων οἱ ἔλληνες ὕβριν δεινότεραν τῆς ἀνακηρύξεως τῶν λειτουργικῶν τῶν βιβλίων ὡς αἰρετικῶν καὶ ἀξίων ἐμπρησμοῦ, τῆς δὲ λειτουργικῆς τῶν πράξεως καὶ τῶν λατρευτικῶν τύπων ὡς ἀσυμφώνων πρὸς τὰς γνησίας ὀρθοδόξους. Τὸ πρᾶγμα ἐσήμαινεν οὐ μόνον ἐκδήλωσιν καχυποψίας εἰς ἐπήκοον ὀλοκλήρου τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς κατὰ τῆς καθαρότητος τῆς ὀρθοδοξίας τῶν ῥώσων καὶ φανερόν χαρακτηρισμόν τῶν σχεδόν ὡς αἰρετικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐμφάνισιν αὐτῶν ὡς διαφθορῶν πάντων τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων λαῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπέστελλον τὰ λειτουργικά τῶν βιβλία...»¹ Ἦτο ἀδύνατον νὰ διανοηθοῦν, ὅτι ἡ Μόσχα, ἡ πάντοτε τόσον εὐαίσθητος διὰ τὴν ὑπόληψίν της ὡς μοναδικῆς πλέον ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ φρουροῦ καὶ ἐκπροσώπου τῆς ἀκραίφους ὀρθοδοξίας, ἤθελεν ἐπιδείξει πρὸς τὸ γεγονός τοῦτο ἀδιαφορίαν καὶ συγκατάβασιν καὶ νὰ μὴ ἀμυνθῆ τῆς τιμῆς της»¹.

Ἐν τούτοις, ὅσονδήποτε κἂν οἱ ἐν Ῥωσίᾳ ἤθελον νὰ μονοπωλήσουν τὴν ἀνόθευτον ὀρθοδοξίαν, κατὰ βῆθος συνησθάνοντο, ὅτι τὸ ἀξιόμιμον ὑπ' αὐτῶν θρησκευτικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν πρωτεῖον ἐν τῷ ὀρθοδόξῳ κόσμῳ ἦτο ὄλως ἐξωτερικόν, ὕλικόν καὶ συμβατικόν, καὶ ὅτι οἱ ἔλληνες, ὡς ἀπείρως ἀνώτεροι αὐτῶν κατὰ τὸν πνευματικὸν πολιτισμόν, ἐξηκολούθουν νὰ ἦνε οἱ κύριοι ρυθμισταὶ τῶν ζητημάτων, ἅτινα ἀπῆλθον γνῶσιν, ἐμπειρίαν, μὲρψωσιν καὶ ἐπιστήμην· εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας οἱ ῥώσοι, ἐκόντες ἄκοντες, ἔβλεπον ἑαυτοὺς παραγκωνιζομένους καὶ ὑποχωροῦντας ἔναντι τῶν ἔλληνων. Τούτου ἕνεκα, παρὰ τὴν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν εὐσέβειαν δυσπιστίαν καὶ τὴν συνειδησιν τῆς ἑαυτῶν ὑπεροχῆς, ἀπὸ τοῦ ἰζ' αἰ. τελοῦντες εἰς συνεχεῖς καὶ στενὰς μετὰ τῶν ἔλληνων σχέσεις, ὅλως ἀκουσίως καὶ λεληθότως ἤρξαντο στενότερον πρὸς αὐτοὺς συνδεόμενοι καὶ ὑφιστάμενοι τὴν ἐπιρροὴν τῶν. Οἱ ἔλληνες ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης οὐ μόνον ἐγκαθίστανται ἐν Μόσχᾳ μονίμως, ἀλλὰ καὶ ἀποκοτῶν ἐν

τῇ ἡγεμονικῇ αὐτῇ ἰδιαζόντως ἐκπρεπῆ θέσιν· ὁσμέραι καθιστάμενοι ἐπιθυμητότεροι ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς οἰουδὴποτε λοιποὺς ξένους, σὺν τῷ χρόνῳ δὲ προήγετο δι' αὐτῶν ουστηματικῶς ἡ ἑλληνικὴ ἐν Ῥωσίᾳ ὑπεροχὴ καὶ ἐπιβολή. Αὐτὴ ἡ κυβέρνησις αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τῶν ὑπηρεσιῶν διαφόρων ἔλληνων, προσλαμβάνει αὐτοὺς εἰς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ ἀκούει καὶ ἐκτιμᾷ τὰς εἰσηγήσεις τῶν. Ἦ καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῆς Ῥωσίας ζωὴν ἐπιδρασις αὐτῶν ἀποβαίνει ὁσμέραι αἰσθητοτέρα, τῶν ῥώσων ἀναγκασθέντων νὰ ὁμολογήσουν ὅτι καὶ εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν κύκλον δὲν δύνανται νὰ ὀρθοποθήσουν ἄνευ τῆς ἑλληνικῆς βοηθείας, ἐφ' ὅσον διὰ μόνων τῶν πενιχρῶν πνευματικῶν καὶ θρησκευτικῶν τῶν δυνάμεων οὐδὲ τὰ μᾶλλον ἀσημῶντα τῆς λατρευτικῆς πράξεως ἦσαν ἱκανοὶ νὰ διευθετήσουν.

(ἔπεται τὸ τέλος)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 1 ΚΑΙ 2 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ *

Οὕτως ἐπεκράτησεν ἡ ἄποψις ὅτι τὸ Σύνταγμα κατοχυρώνει τοὺς δογματικούς καὶ μόνον κανόνες, ἀλλ' οὐχὶ τοὺς λεγομένους διοικητικούς ἢ κοσμικούς, ἀλλοιωθέντος τοῦ συστήματος τῆς οἰονεὶ συναλλαγίας εἰς σύστημα ὑποτελείας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ κράτος εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν διοίκησιν αὐτῆς. Εἶναι ἀληθές ὅτι τοῦτο ἐγένετο ἰσχύοντος τοῦ Συντάγματος τοῦ 1927 καὶ ὅτι αἱ ἀπολήξασαι εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ κειμένου τοῦ ἄρθρου 1 καὶ 2 συζητήσεις δικαιολογοῦν ἐν πολλοῖς τὴν τοιαύτην ἐρμηνείαν¹.

Ἐν πάσει περιπτώσει εἰς τὸ τοιοῦτον καθεστῶς προσήκει τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς οἰονεὶ συναλλαγίας περισσότερον ὁ ὑπὸ τοῦ Γ. Ράμμου χρησιμοποιούμενος τῆς νόμου κρατούσης πολιτείας.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὡς ἄνω δεδομένων καὶ ἐν ὄψει τοῦ κειμένου τῶν ἄρθρ. 1 καὶ 2 τοῦ νῦν ἰσχύοντος Συντάγματος προκύπτουν τὰ ἑξῆς καθ' ἕκαστον ζητήματα:

α) Τί σημαίνει ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα;

β) Δέον ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς ἐπικρατοῦσης νὰ διατηρηθῆ;

γ) Εἶναι σκόπιμον νὰ παραμείνῃ ἄκαμπτος ἡ κατοχυροῦσα τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας συνταγματικὴ διάταξις;

δ) Ποία ἡ ἔκτασις τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τῶν κανόνων;

1. Ὁ χαρακτήρ τῶν σχέσεων τῆς Ῥωσίας πρὸς τὴν ὀρθόδοξον Ἀνατολήν κατὰ τοὺς αἰῶνας ἰτ' καὶ ἰζ'. Σέργιεφ-Ποσάδ, 1914^ο σ. 438. Τοῦ αὐτοῦ Ὁ Πατριάρχης Νίκων καὶ οἱ ἀντίθετοι αὐτοῦ.. σ. 70-72.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 249.

1. Βλ. Ἐφημ. τῶν συζητήσεων τῆς συνελεύσεως, τόμ. Γ', σελ. 703 κ.ε. καὶ Π. Πολίτια, σ. 265 κ.ε.

2. Τὰ ἔνεκα τῶν σχέσεων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Κράτος καὶ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν καθ' ἕκαστον προβλήματα.

α) Τί σημαίνει ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα;

Ἡ θέσις τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι εἶναι ὅπως ἰδιάζουσα διὰ λόγους ἱστορικοὺς καὶ ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι κατὰ μεγίστην πλειοψηφίαν οἱ κῆρυκοὶ τῆς Ἑλλάδος εἰς ταύτην ἀνήκουν¹. Ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία χαρακτηρίζεται εἰς τὸ Σύνταγμα ὡς ἐπικρατοῦσα. Ἡ ἑλληνικὴ πολιτεία συνδέεται πράγματι μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ προστατεύει ταύτην ἰδιαίτερος καὶ πανηγυρίζει κατὰ τὸ τυπικὸν αὐτῆς τὰς ἐπισημοὺς ἑορτάς. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζει τὸ Σύνταγμα νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἰς πάντας τοὺλάχιστον ἀρνητικῶς. Ἡ πολιτεία δηλαδὴ ὑποχρεοῦται ν' ἀπέχῃ ἐξ ἴσου ἐναντι πάσης γνωστῆς θρησκείας τῶν ἐπεμβάσεων, αἵτινες περιορίζουν τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην εἶναι ἀνεκτὴ πᾶσα γνωστὴ θρησκεία. Οἱ χαρακτηρισμοὶ ἐπικρατοῦσα καὶ ἀνεκτὴ δὲν εἶναι ἰδιαίτερος ἐπιτυχεῖς καὶ δίδουν διὰ τοῦτο λαβὴν εἰς παρεξηγήσεις.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὅτι στερεῖται πάσης σημασίας ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς ἐπικρατοῦσης εἰς τὸ Σύνταγμα.

Συνέπεια τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς ἐπικρατοῦσης εἶναι ἡ διὰ τοῦ Συντάγματος ἀπαγόρευσις μόνον τοῦ εἰς βάρος αὐτῆς² προσηλυτισμοῦ ὡς καὶ πάσης ἄλλης ἐπεμβάσεως κατ' αὐτῆς. Ἡ κατὰ τὸ Σύνταγμα ἀπαγόρευσις τοῦ προσηλυτισμοῦ εἶναι βεβαίως διάταξις ἀτελῆς ὡς ἐκ τοῦ ὅτι ἐν αὐτῇ δὲν ὀρίζονται κυρώσεις διὰ τοὺς παραβάτας³, ἀλλὰ δύναται καίτοι ἀτελῆς νὰ τύχῃ ἐφ' ἐκμογήν ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἐτέρας τελείας διάταξεις. Πάντως δεσμεύει τὴν διοίκησιν κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῆς παρεχομένης

εἰς αὐτὴν διακριτικῆς ἐξουσίας ὑποχρεοῦμένην τὸ μὲν νὰ ἐνεργῇ πᾶν ὅ,τι ἀπόκειται εἰς τὴν διακριτικὴν αὐτῆς εὐχέρειαν καὶ δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν ἀπὸ πάσης ἐπεμβάσεως, ἰδιαίτατα δὲ τοῦ προσηλυτισμοῦ, τὸ δὲ ν' ἀπέχῃ ἀπὸ πάσης διακριτικῆς ἐνεργείας συνιστώσης ἢ δυναμένης νὰ προκαλέσῃ ἢ νὰ διευκολύνῃ τοιαύτην κατ' αὐτῆς ἐπέμβασιν⁴.

Ἡ δ' ἔννοια τοῦ προσηλυτισμοῦ κατὰ τὸ Σύνταγμα, ὡς ἐξετέθη (I, 4), εἶναι κατὰ πολὺ εὐρύτερα τῆς κατὰ τὸν Π. Ν. ὅχι μόνον ἐπειδὴ δὲν ὀρίζονται καὶ δὴ περιοριστικῶς τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς, ἀλλὰ καὶ διότι ἐφ' ὅσον ἀπαγορεύεται ὅχι μόνον ὁ προσηλυτισμὸς ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἐπέμβασις δὲν ὑπάρχει λόγος ἵνα ὁ προσηλυτισμὸς εἰς βάρος τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐκληφθῇ νοούμενος στενῶς κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Π. Ν.

Ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ προσηλυτισμοῦ καὶ πάσης ἐπεμβάσεως κατὰ τῆς «ἐπικρατοῦσης» θρησκείας δὲν ἐπέφερε τὴν κατάργησιν τῶν σχετικῶν πρὸς τὸν προσηλυτισμὸν διατάξεων τοῦ Π. Ν., αἵτινες ἐξακολουθοῦν ἰσχύουσαι. Ἡ συνταγματικὴ κατοχύρωσις τῆς «ἐπικρατοῦσης» θρησκείας ἐν γένει δὲν ἔχει βεβαίως τὴν ἔννοιαν ὅτι κατὰ συνταγματικὴν ἐπιταγὴν ἐπιτρέπεται ὁ εἰς βάρος ὄλων τῶν ἄλλων θρησκειῶν προσηλυτισμὸς. Τοῦτο θὰ ἦτο ἀντικρὺς ἀντίθετον πρὸς τὸ ὅλον πνεῦμα τοῦ Συντάγματος καὶ μόνον ἐπὶ τῇ βάσει ρητῆς διατάξεως θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ δεκτόν. Ἡ συνταγματικὴ κατοχύρωσις τῆς «ἐπικρατοῦσης» θρησκείας ἐν προκειμένῳ ἔχει τὴν ἔννοιαν μόνον ὅτι ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει δύναται νὰ παραμείνῃ αὕτη ἀπροστάτευτος ἐναντι προσπαθείας προσηλυτισμοῦ ἢ ἐπεμβάσεως⁵.

Ἡ ἰδιότης ἄλλωστε τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς «ἐπικρατοῦσης», ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν, καταφαίνεται καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἀπορρέουσα ὑποχρέωσις τῆς διοικήσεως νὰ προστατεύῃ ταύτην ἰδιαίτερος ἐπικυροῦται καὶ ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ βασιλικοῦ ὅρκου, ὡς ὀρίζεται τοῦτο ἐν ἄρθρ. 43 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864)1911, καθ' ὃ ὁ βασιλεὺς ὁμνύει πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ προστατεύῃ τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη, τὴν ὁποῖαν ἀναλαμβάνει ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ ὅρκου τοῦ ἀποβαίνει συνάμα ὑποχρέωσις τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς διοικήσεως ἐν γένει.

(Συνεχίζεται)

1. Βλ. Ν. Ν. Σαριπόλου, σελ. 307.

2. Βλ. Α. Π. 202)1903 καὶ Δ. Γσιβανοπούλου, ἐν Ν. Πανδέκταις, Α, σελ. 379. Ὡσαύτως Α. Π. 214, 222, 224)1934 Κ. Γεωργιάδου, ἐν Ε. Ε. Ν., Α', σελ. 471, Θέμιδι Μ. Δ., σελ. 40 καὶ Γ. Χοϊδᾶ, ἐν Θέμιδι, ΜΕ'.

«Ὁ νοῦς ἀποστάς τῆς τοῦ Θεοῦ θεωρίας κατ' ἔννοιαν, ἢ δαίμων γίνεται ἢ κτήνος».
Παλλάδιος

1. Ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι νομικῶς ἀνεξάρτητος πρὸς τὴν ἱστορικὴν αὐτοῦ δικαιολογίαν βλ. ἐν Ν. Ν. Σαριπόλου, σελ. 297, ὑπόσημ. 1 καὶ Π. Δ. Βεργίτση, Ἡ θέσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, «Ἀναμόρφωσις» ἀριθ. 28. Περὶ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας γενικῶς βλ., πλὴν τῶν ἔργων τῶν Friedberg, Hauch καὶ Lange-Ronnenberg, καὶ G. Jellinek, System, σελ. 272-275 καὶ Χρ. Ανδρούτσου, σελ. 1920.

2. Βλ. Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, I, 1920, σελ. 315. Βλ. τὴν διάφορον γνώμην τοῦ Ν. Ι. Σαριπόλου, ἐν Ἐπισήμῳ Ἐφημερίδι τῆς Συνελεύσεως, τόμ. Ε', σελ. 370.

3. Βλ. Στ. Παπαφράγκου, Πορίσματα, 1935, σελ. 14.

ΜΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΟΙΜΝΙΟΥ ΤΗΣ

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν Ἑλλάδι παραμονῆς τοῦ τόσον εὐεργετήσαντος τὸν πάσχοντα ἑλλη-
νικὸν λαὸν κατὰ τὰ δεινὰ ἔτη τῆς κατοχῆς Μα-
καριωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξαν-
δρείας Κυρίου Χριστοφόρου, δημοσιεύομεν κα-
τωτέρω τὸ ἐν ἔτει 1942 ἀποσταλὲν πρὸς Αὐτὸν
τηλεγράφημα παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιε-
πισκόπου Ἀθηνῶν Κυρίου Δαμασκηνοῦ, προσ-
φέροντος ἐξ ὀνόματος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλη-
σίας ὀλόκληρον τὴν περιουσίαν καὶ τὰ κειμήλια
αὐτῆς καὶ τὰ τιμαλφῆ τοῦ Κλήρου τῆς διὰ τὴν
ἀνακούφισιν τοῦ λιμώττοντος τότε ποιμνίου Τῆς,
ὡς καὶ τὴν γενναιόφρονα καὶ πλήρη στοργῆς
καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης ἀπάντησιν τῆς Α.Θ.Μ.

Ἀθῆναι, 9 Ἀπριλίου 1942

ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ
ΚΥΡΙΟΝ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΝ

Ἀλεξάνδρειαν

Ἐκκλησία Ἑλλάδος ἀγωνιζομένη ὑπὲρ ἀνάκουφί-
σεως εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐκ παντοίων ὀλιγῶν
στερηῶν παρούσης συγκυρίας, ποιεῖται θεομῆν ἑκ-
κλησίαν χριστιανικὰ καὶ ἐθνικὰ αἰσθήματα Ὑμετέρας
Θεοσώστου Μακαριότητος, παρακαλοῦσα, ὅπως ἀνα-
λάβῃ Αὐτὴ πρωτοβουλίαν ἐνδεδειγμένων ἐνεργειῶν
παρ' Αἰγυπτιώτῃ Ἑλληνισμῶ καὶ λοιπαῖς ἀλλαγῶ
ὁμογενεῖαις ὡς καὶ παντὶ ἑτέρῳ δυναμένῳ Ἑλληνι-
κῶς ἀγορὰν καὶ ἀποστολὴν συντόμως καὶ ἐν συνε-
χεῖα τροφίμων ἑλληνικῶ πληθυσμῶ, στερουμένῳ μέ-
σων συντηρήσεως περισσότερον ἄλλων λαῶν, συνεπεία
ἀνεπαρκειᾶς παραγωγῆς καὶ ἐφοδιασμοῦ Χώρας. Ἐκ-
κλησία Ἑλλάδος, διαδηλοῦσα ἐνεργὸν συμμετοχὴν
αὐτῆς ἐν πρώτῃ γραμμῇ καὶ πάσαις δυνάμεσιν εἰς
μέγα τοῦτο ἔργον ὑπὲρ τῶν τέκνων αὐτῆς, θέτει ἀπὸ
τοῦδε Ὑμετέραν διάθεσιν ἕπασαν περιουσίαν Ἑλληνι-
κῆς Ἐκκλησίας ὡς καὶ σύνολον κειμηλίων καὶ Ἱε-
ρῶν Σκευῶν Ναῶν καὶ Μονῶν Ἐπικρατείας, ἐτι δὲ
σύμπας Ἑλληνικὸς Κλήρος παντὸς βαθμοῦ τιμαλφῆ
αὐτοῦ καὶ πολὺτιμα ἱερὰ ἄμφια πρὸς οἰανδήποτε
καθ' Ὑμετέραν ἐκτίμησιν πρόσφορον ἐν προκειμένῳ
χρῆσιν. Πρωτοβουλίᾳ Ὑμετέρας Μακαριότητος μέλ-
λουσα τύχη, ὡς πιστεύομεν, ὁμοθυμῶν ὑποστηρίξεως
αὐτόθι καὶ ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν θέλει συμπληρώσει
ἐνδελεχῆ φιλάνθρωπον ὑπὲρ ἑλληνικοῦ λαοῦ δρᾶσιν
Διεθνούς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ λοιπῶν παραγόντων
πρὸς ἐξασφάλισιν στοιχειῶδων ὄρων συντηρήσεως
αὐτοῦ. Ἀρχαὶ Κατοχῆς παρέσχον ἤδη ἀνεπιφύλακτον
συναίνεσιν δι' ἀποστολῆν ἐνιαυθὰ τροφίμων παντὸς
εἴδους πρὸς ἀποκλειστικὴν διάθεσιν αὐτῶν μεταξὺ
πάσχοντος πληθυσμοῦ Χώρας. Ἀνάγκη πραγμάτων
ἐπιβάλλει τονίσωμεν Ὑμετέρα Μακαριότητι θεομῆν
ποράκλῆσιν ἀδελφῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας περὶ ὅσον
ἔνεσσι ταχείας, εὐρείας καὶ συνεχοῦς ἐπισιτιστικῆς
ἐπικουρίας πρὸς αὐτήν. Εὐχαριστοῦντες ἐπὶ τούτοις
Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ ἀσπαζόμενοι Αὐτὴν ἐν

Χριστῷ Ἀναστάντι διατελοῦμεν ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ
ἀδελφός καὶ ὅλως πρόθυμος.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἡ Α.Θ.Μ. ἀπήντησε διὰ τοῦ κατωτέρω τηλε-
γραφήματος:

ΑΥΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΤΗΤΑ ΚΥΡΙΟΝ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΝ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ὑμετέρα ἑκκλησίαι ἐλήφθη. Θὰ καταβληθῆ πᾶσα
προσπάθεια διὰ τὸν ἄμπεσον καὶ ἱκανοποιητικὸν ἐπι-
σιτιστικὸν ἀνεφοδιασμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐπι-
ξομεν οὖν θὰ δυνηθῶμεν νὰ ὑπερπηθῶμεν τὰς δυ-
σκολίας διὰ τὴν προμήθειαν τροφίμων καὶ τὴν μετα-
φορὰν αὐτῶν. Οὐδεμίαν ἀνάγκην νὰ διαθέσῃτε τὴν πε-
ριουσίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Ἀσπαζόμεθα
ἀδελφικῶς.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ

ΥΠ' ΑΡΙΘ. 374

Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν Ἐκκλη-
σιαστικῶν Νόμων ὑπ' ἀριθ. 326)1945 καὶ 1144)
1946 καὶ ρυθμίσεως ἐτέρων τινῶν ἐκκλησιαστικῶν
ζητημάτων.

(Φ.Ε.Κ. 163, Α' τ., τῆς 7ης Αὐγούστου 1947)

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ Ψήφισμα ΚΕ' τῆς 30 Ἰουνίου
1947 τῆς Δ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων
«περὶ ἐξουσιοδοτήσεως πρὸς ἔκδοσιν Ψηφισμάτων καὶ
Νομοθετικῶν Διαταγμάτων κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν
διακοπῶν τῶς Δ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς» μετ' ἀπόφα-
σιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξουσιοδοτήσεως τῆς Βουλῆς προ-
τάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀπεφα-
σίσαμεν καὶ διατάσσομεν:

Ἄρθρον 1.

Ἡ ἐν τῷ πρώτῳ παραγράφῳ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Α.Ν.
1144)46 «περὶ ἐνισχύσεως τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ τοῦ Πανα-
γίου Τάφου» φράσις «ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ κοινοῦ τοῦ Πα-
ναγίου Τάφου» ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως «ὑπὲρ
τῆς συντηρήσεως τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων». Ἐν
τῷ τέλει δὲ τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ αὐτοῦ ἄρ-
θρου προστίθεται φράσις ἔχουσα οὕτω: «διὰ τὸν ὡς
ἄνω σκοπόν».

Ἄρθρον 2.

Ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος καὶ μέχρι τέ-
λους τοῦ ἔτους 1947, ἐπανερχονται ἐν ἰσχύϊ αἱ διατά-
ξεις τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Α.Ν. 326)
1945 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως Ἐκκλη-
σιαστικῶν τινῶν Νόμων».

Ἄρθρον 3.

1. Ἐν ἡ περιπτώσει καθίσταται ἀδύνατος ἡ βάσει
τῶν κειμένων διατάξεων νόμιμος συγκρότησις τοῦ Ἡ-
γουμενοσυμβουλίου ἱερᾶς τινος Μονῆς, λόγω μὴ ὑπάρ-
ξεως τοῦ κεκανονισμένου ἀριθμοῦ Μοναχῶν, διορίζεται
δι' ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου καὶ μέχρι
τῆς νομίμου συγκροτήσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου
κληρικός, εἰς ὃν ἀνατίθενται διὰ πράξεως τοῦ οἰκείου
Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου ἀρμοδιότητες Ἡγουμενο-
συμβουλίου ὡς καὶ ἡ ἐκπροσώπησις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
ἐνώπιον τῶν διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν.

2. Διὰ πᾶσαν ἐπὶ μέρος διαχειριστικὴν πρᾶξιν καὶ
ἐνέργειαν τοῦ διοριζομένου ὡς ἀνωτέρω Κληρικοῦ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ο σαπρός λίθος.

Καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀνθρωποφαγῆς τοῦ τελευταίου πολέμου ἡ μόνη παρήγορος σκέψις, ἡ ὁποία ἐνεθάρρυνε τὰ ἑκατομύρια τῶν πασχόντων ἀνθρώπων ἦτο ὅτι τὴν πολεμικὴν θύελλαν θὰ διεδέχεται μίᾳ σταθερᾷ εἰρήνῃ, βασιζομένη ἐπὶ τῆς ἰσότητος καὶ τῆς συννενοήσεως μεταξὺ τῶν ἔθνων. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν καὶ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν

.....
ἀπαιτεῖται προηγουμένη ἔγκρισις τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

* Ἄρθρον 4.

Διὰ πᾶσαν ἔκδοσιν ἀδείας γάμου καὶ-διαζυγίου εἰσπράττεται ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων χρηματικὸν ποσὸν καθοριζόμενον ἐκάστοτε δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ μετὰ γνώμην τῆς Ἱεράς Συνόδου.

* Ἄρθρον 5.

Τὸ ἐκ Κληρικῶν τακτικῶν προσωπικῶν τοῦ Ἱ. Ἰδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας Τήνου ἀποτελεῖται:

α') Ἐξ ἑνὸς Πρωθιερέως, Ἀρχιμανδρίτου, Πτυχιούχου τῆς Θεολογίας.

β') Ἐκ δύο Πρεσβυτέρων, ἀποφοίτων ἐπταταξίων ἢ πενταταξίων Ἱερατικῶν Σχολῶν ἢ τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου ἢ κекτημένων ἀπολυτήριον Γυμνασίου, καὶ

γ') Ἐκ δύο Διακόνων ἐχόντων τὰ προσόντα τοῦ ἐδ. β' τοῦ παρόντος ἄρθρου μετὰ βαθμὸν καὶ μισθὸν συμφῶνως ταῖς διατάξεις τοῦ Α.Ν. «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων».

Κατ' ἐξαιρέσειν κατὰ τὰς πανηγύρεις τῆς 25ης Μαρτίου καὶ τῆς 15ης Αὐγούστου δύνανται νὰ προσλαμβάνωνται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑορτῆς καὶ ἑκτακτοὶ Ἱερεῖς προερχόμενοι ἀπὸ τὰς ἐνορίας τῆς νήσου Τήνου καὶ ἀμειβόμενοι ἐκ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἱ. Ἰδρύματος κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Διοικούσης τοῦτο Ἐπιτροπῆς.

* Ἄρθρον 6.

1. Τὸ ἐν Ἀθήναις παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου (Πατησίων) ὑπάγεται ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος εἰς τὸ Ἄσυλον τῶν Ἀνιάτων.

2. Τὰ ἔσοδα τοῦ παρεκκλησίου τούτου, μετὰ τὴν πλήρη—κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ὑπηρεσίας Ἀναστηλώσεως—ἀναστήλωσιν καὶ διακόσμησιν αὐτοῦ, θὰ διατίθενται ὑπὲρ τοῦ Ἀσύλου Ἀνιάτων, τὰ τῆς διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως δὲ αὐτοῦ καθορισθήσονται διὰ Β.Δ., ἐκδιδόμενου προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Αὐγούστου 1947

ΠΑΥΛΟΣ Β.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ

Τὰ Μέλη

Σ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, Α. ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ, Π. ΚΑΤΖΗΠΑΝΟΣ, Ν. ΖΕΡΒΑΣ, Α. ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ, Δ. ΧΕΛΜΗΣ, Σ. ΓΟΝΑΤΑΣ, Γ. ΣΤΡΑΤΟΣ, Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ.

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Αὐγούστου 1947.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός

Α. ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ

Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἔχαιρέτισαν οἱ λαοὶ μετὰ ἰδιαιτέραν χαρὰν, διότι ἐπίστευσαν, ὅτι ἡ διεθνὴς αὕτη ὁργάνωσις θὰ ἀπετέλει τὸ κέντρον τῆς ἐπὶ ἴσοις ὅροις συννενοήσεως τῶν ἔθνων καὶ τῆς εἰρηνικῆς ἐπιλύσεως τῶν ἀναφρομένων ἐκάστοτε μεταξὺ αὐτῶν διαφορῶν. Δυστυχῶς ἐν αὐτοῖς τοῖς θεμελίοις τοῦ εἰρημιστικοῦ τούτου οἰκοδομήματος ἐτέθη ὡς εἰς σαπρὸς λίθος τὸ «βέτο», τὸ ὁποῖον θέτει εἰς κίνδυνον αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπόστασιν τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου διεθνοῦς πύργου τῆς εἰρήνης, διότι τοῦτο καθιερῶνει τὴν ἀνισότητα μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Ὄργανισμοῦ καὶ παρέχει τὸ δικαίωμα εἰς τινὰ ἐξ αὐτῶν νὰ ματαιώγουν τὰς ἀποφάσεις πάντων τῶν λοιπῶν ἐπὶ οὐσιώδουςσημασίας ζητημάτων. Ἡ μικρὰ χώρα μας, ἡ ὁποία τόσα ὑπέφερε καὶ ὑποφέρει ἀπὸ τὴν κακὴν χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου τῶν μεγάλων Δυνάμεων, πιστεύει ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ἢ τελικῶς νὰ θριαμβεύσῃ τὸ καταφανὲς δίκαιον καὶ ὅτι ἐγκαίρως ὁ σαπρὸς αὐτὸς λίθος θὰ ἀνικατασταθῇ ὑπὸ τοῦ «λίθου τοῦ ζῆντος», ἐπὶ τοῦ ὁποῖου καὶ μόνον δύναται νὰ στηριχθῇ σταθερὸν τῆς εἰρήνης τὸ οἰκοδόμημα.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Περιουσία.

Ὁ θεοπίζων τὴν ἀναγκαστικὴν μίσθωσιν τῆς Μοναστηριακῆς Περιουσίας νεαρὸς νόμος συνεχίζει μίαν μακροχρόνιον ἄδικον πολιτικὴν τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἔναντι τῆς περιουσίας τῆς Ἐκκλησίας. Οὗτος ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ἐγένετο δυστυχῶς ἀκόμη ἀντιληπτὸν εἰς τοὺς διαχειριζομένους τὰ κοινὰ τῆς χώρας μας, ὅτι τὰ ἀγαθὰ τῆς Ἐκκλησίας δὲν προσεφέρθησαν εἰς αὐτὴν κατὰ καιροὺς ὑπὸ τῶν πιστῶν διὰ νὰ ἀρπάζωνται ὑπὸ ποικίλας προφάσεις καὶ ποικιλιώτερους σκοποὺς, ἀλλὰ διὰ νὰ χρησιμοποιῶνται πρὸς πραγμάτων τῶν σκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ διευκολύνουν καὶ ὑποβοηθοῦν τὸ ἔργον τῆς. Παραγνωρίζεται ὅτι ἡ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐχρησιμοποίησεν—ὡς ἡ ἱστορία τῆς διδάσκει—τὴν περιουσίαν τῆς δι' ἰδιοτελεῖς σκοποὺς ἢ διὰ πολιτικὴν ἐπιτροπὴν καὶ ἐπικράτησιν, ὥστε νὰ δικαιολογητὰ ἴσως ἢ ἐκ τῶν χειρῶν τῆς ἀφαιρέσει τῶν ἑλλικῶν τούτων μέσων λόγω κακῆς χρήσεως, ἀλλὰ τὴν μετεχειρίσθη πάντοτε πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν πνευματικῶν τῆς σκοπῶν, δι' ἔργα κοινῆς ὠφελείας καὶ τὴν ἀνακούφισιν τοῦ ποιμνίου τῆς. Ἡ ἀλήθεια αὕτη ἀπεδείχθη καὶ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν κατὰ τὴν τελευταίαν ἐθνικὴν μας περιπέτειαν. Ὄταν δὲ κατὰ τὰ δεινὰ ἐκεῖνα ἔτη τῆς κατοχῆς ἢ δυστυχία τοῦ λαοῦ ὑπὸ τὴν οικονομικὴν καταπίεσιν τοῦ κατακτητοῦ εἶχε κορυφωθῆ καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν ἠδύνατο ἄλλως νὰ ἐλθῇ ἀρωγός, δὲν ἐδυσκολεύθη—συμφῶνως πρὸς τὴν παράδοσιν τῆς—νὰ προσφέρῃ ὀλόκληρον τὴν περιουσίαν τῆς, τὰ κειμήλιά τῆς, καὶ τὰ τιμαλφῆ τοῦ κλήρου τῆς διὰ τὴν ἐκ τοῦ λιμοῦ σωτηρίαν τοῦ ποιμνίου τῆς, ὡς δεικνύει τὸ δημοσιεύμενον ἀνωτέρω τηλεγράφημα. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ περιουσία προσφέρεται ὑπ' αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν ὑφίσταται ἀνάγκη πρὸς τοῦτο ἢ ἀναγκαστικῆς τῆς ὁμως ἀπαλλοτριώσεως εἶναι μέτρον ἄδικον καὶ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀπαράδεκτον.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς συγκρότησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 93ης Συνοδικῆς περιόδου ἐκλήθησαν κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς χειροτονίας οἱ κάτωθι Σεβ. Μητροπολίται.

Ἐκ τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος: Σπάρτης Διονύσιος, Λαρίσης Δωρόθεος, Σύρου Φιλάρετος, Δημητριάδος Ἰωακείμ και Θεσσαλιώτιδος Ἰεζεκιήλ.

Ἐκ τῆς Νέας Ἑλλάδος: Πολυανῆς Ἰωακείμ, Παραμυθίας Δωρόθεος, Γρεβενῶν Θεόκλητος, Λήμνου Στέφανος, Θεσσαλονικῆς Γεννάδιος και Ἰωαννίνων Σπυρίδων.

Ἐκ τῶν μοναξίων Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων Βελλᾶς, Ξάνθης, Κοζάνης και Σερρῶν ἀπεφοίτησαν κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος 242 ὑποψήφιοι ἱερεῖς, οἵτινες και βάσει τοῦ νόμου δύνανται νὰ τοποθετηθοῦν εἰς ἐφημεριακὰς θέσεις μόνον τῆς Βορείου Ἑλλάδος. Οὕτω πρόκειται νὰ καλυφθοῦν κατὰ ἱκανὸν ποσοστὸν τὰ ὑφιστάμενα σήμερον κενὰ ἐφημεριῶν εἰς τὰς δεινοπαθοῦσας ταύτας περιφερείας τῆς χώρας.

—Διὰ Β. Δ., ἐκδοθέντος τῆ 26—2—47 και δημοσιευθέντος τῆ 13—8—47 ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 177 Φ. Ε. Κ., διωρίσθη Ἱεροκῆρυξ παρὰ τῆ Ἱ. Μητρ. Μεσσηνίας ὁ Ἱεροδ. Θεοφάνης Μαρκουλάκης, διὰ δὲ τοῦ ἀπὸ 7—11—47 ἐτέρου ἐκδοθέντος και δημοσιευθέντος τῆ 16—8—47 ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 179 Φ. Ε. Κ. διωρίσθη ὁ Πανοσ. Ἀρχ. Ματθαῖος Παπαβασιλείου ὡς Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως.

—Διὰ Β. Δ. δημοσιευθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 145 Φ. Ε. τῆς Κυβερνήσεως τῆς 1-7-47 μετετέθη ὁ Ἱεροκῆρυξ Πανοσ. Ἀρχιμ. Ἀμβρόσιος Δημητρίου ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σιατίστης εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Θεολίκης.

— Διὰ τοῦ ἀπὸ 19-6-47 ἐτέρου Β. Δ., δημοσιευθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 159 Φ. Ε. τῆς Κυβερνήσεως τῆς 4-8-47, συνεχωνεύθη ἡ Ἱ. Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Μουνδῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χίου εἰς τὴν Ἱερῶν Νέων Μονὴν τῆς αὐτῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

— Διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Μαΐου τ. ἔ. Β. Δ., δημοσιευθέντος ἐν τῷ αὐτῷ φύλλῳ, μετετράπη ἡ γυναικεῖα Ἱ. Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου Πάρου εἰς ἀνδρῶν.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τῆ 15ῃ Αὐγούστου, Ἑορτῆ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἡ Α. Μακαριότης ἐλειτούργησεν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ.

—Τῆ 21ῃ Αὐγούστου τὴν Α. Μακαριότητα ἐπεσκέφθη ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ὁ Αἰγύπτιος Σέσοστρις Sidaruss Pacha, Πρόεδρος τοῦ Αἰγυπτοελληνικοῦ Συνδέσμου, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Στρατηγοῦ κ. Ἰωάν. Πετρίδη.

—Τὴν 11 π. μ. τῆς Παρασκευῆς, 22ας Αὐγούστου, ἐγένετο ἐν Πειραιεὶ συμβολικὴ τελετὴ παραλαβῆς τοῦ πρώτου φορτίου ἀλευρῶν ἐκ τῆς ἀποστελλομένης ὑπὸ τῆς Ἀμερικῆς βοήθειας εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρισταμένων τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Δ. Μαξίμου, μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ κ. Γκρηγόρου και λοιπῶν μελῶν τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς. Ἡ Α. Μακαριότης ἠλόγησε τὰ ἐπὶ φορηγίδος εἰδικῶς τοποθετηθέντα ἄλευρα, ἀναπέμφασα τὴν κάτωθι εὐχὴν:

«Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν και τὴν γῆν και τὸν μὲν οὐρανὸν κατακοσμήσας διὰ τῶν μεγάλων φωστῆρων, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς και θαναμάζεσθαι δι' αὐτῶν Σὲ τὸν μόνον Δημιουργὸν και Δεσπότην τῆς κτίσεως· τὴν δὲ γῆν κατακοσμήσας· τῇ ποικιλίᾳ τῶν σπορίμων κατὰ γένος και πᾶσιν ἄνθρωποις μορφώσας εἰς εὐκοσμίαν και εὐλογίᾳς αὐτῆν. Αὐτὸς και νῦν, Δέσποτα, ἐπιβλέπων ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου Σου ἐπὶ τὴν ἡν ἐκοσμήμεθα παροχὴν τῶν σιταριῶν τῆς Σῆς φιλανθρωπίας.

Και νῦν δεόμενά Σου, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐλάζουσον ἡμῶν δεόμενον Σου και ἐν τῷ ἔλει Σου εὐλόγησον τὰ ἀγαθὰ ταῦτα. Εὐλόγησον τοὺς ἀποστολεῖς αὐτῶν και διαφύλαξον αὐτοὺς και ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς κακοῦ, περιεργίας και παγουργίας ἀνθρώπων πονηρῶν. Αἰνοῦσον τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀγαθωσύνης Σου

και εὐλόγησον ἐν ἀγάπῃ τοὺς καρποὺς τῆς καρδίας αὐτῶν. Κραταίωσον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει Σου και ἔχσον ἐπ' αὐτοὺς τὰ ἔλεῃ Σου τὰ πλοῦσια.

Χάριτι και φιλανθρωπία τοῦ Μονογενοῦς Σου Υἱοῦ και Θεοῦ και Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».

—Τῆ 23ῃ Αὐγούστου, ἑορτῆ τῆς Φανερωμένης, ἡ Α. Μακαριότης μετέβη ἀπὸ πρώτας εἰς τὴν Πανηγυρίζουσαν Ἱερᾶν Μονὴν Φανερωμένης ἐν Σαλαμίνι.

—Τῆ Τρίτῃ, 26 Αὐγούστου, ἐπεσκέφθη τὴν Α. Μακαριότητα ἐν τῇ Ἀρχῇ ὁ κ. Ἄλλεν, Δντήτης τοῦ Προγράμματος Ἀμερικανικῆς Βοήθειας διὰ τὴν Εὐρώπην, μετὰ τοῦ Συμβούλου κ. Χέρμπερτ Λάνσταϊλ.

—Τῆ 29ῃ Αὐγούστου, ἐγένετο ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Μακαριότητος συνεδρίασις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐράνου Προνοίας Βορείου Ἑλλάδος.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Τὴν 18ῃν τ. μ. συνήλθον κατὰ τὴν προσκλήσεως ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Δαμασκηνοῦ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου πολλοὶ κληρικοί τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς προκειμένου νὰ ἀνταλλαγῶσι σκέψεις ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῶν Ἀθηνῶν σχεδιαζομένων ὁμιλιῶν τῆς Ἀπ. Διακονίας. Πρὸς τοὺς συγκεντρωθέντας ὁμίλησε πρώτος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, ὅστις ἐτόνισε τὴν σημασίαν τῶν ἀπὸ Ραδιοφώνου ὁμιλιῶν και ἀνέλυσε τοὺς σκοποὺς, οὓς αὐταὶ ἐπιδιώκουν, ἀνέφερε δὲ ὅτι συχνὰ πλέον θὰ γίνονται τοιαῦτα συγκεντρώσεις πρὸς μελέτην και συζήτησιν τῶν παρουσιαζομένων προβλημάτων και τῶν μέτ.ων, αἵτινα θὰ προτείνῃ ἡ Ἀπ. Διακονία. Μετὰ τὸν Μακαριώτατον λαβὸν τὸν λόγον ὁ Γεν. Διευθυντῆς τῆς Ἀπ. Διακονίας Καθηγητῆς κ. Β. Βέλλας, ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν χαρὰν διὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐπαφὴν τῆς Ἀπ. Διακονίας μετὰ τῶν Κληρικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, καθώρισε τὸν σκοπὸν τῆς συγκεντρώσεως και ὁμίλησε γενικῶς περὶ τῶν θεμάτων τῶν ἀπὸ τοῦ ραδιοφώνου ὁμιλιῶν. Ἐλαβὸν ἔπειτα τὸν λόγον διάφοροι Κληρικοί, διατυπώσαντες τὰς σκέψεις και παρατηρήσεις αὐτῶν και ἐν τέλει συνεκροτήθησαν δύο ἐπιτροπαί, ὧν ἡ μὲν θὰ καθορίσῃ τὰ θέματα τῶν ὁμιλιῶν πρὸς τοὺς νέους, ἡ δὲ τὰ διὰ τὴν εὐρείαν λαϊκὴν μᾶζαν προοριζόμενα. Αἱ δύο αὐταὶ ἐπιτροπαί, συν. ἐλθοῦσαι ταχύτατα, ἤρχισαν ἐπεξεργαζόμεναι τὸ διάγραμμα τῶν ὁμιλιῶν, μεθ' ὃ θέλουν καθορισθῆ τὰ πρόσωπα, αἵτινα θὰ ἀναλάβουν τὰς ἀπὸ τοῦ ραδιοφώνου ὁμιλίας.

Παρακαλοῦνται και αὖθις οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται ὅπως προβῶσιν εἰς τὴν σύστασιν τῶν Τοπικῶν Συμβουλίων τῆς Ἀπ. Διακονίας, ἵνα καταστῆ δυνατὴ ἡ ἀποστολὴ εἰς αὐτὰ τοῦ ποσοστοῦ 40 ο)ο ἐπὶ τῶν πραγματοποιηθεῶν εἰσπράξεων.

Ε Π Α Ρ Χ Ι Α Ι

Μητρόπολις Φιλιππῶν και Νεαπόλεως

Ἡρωτοβουλία τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φιλιππῶν και Νεαπόλεως Κυρίου Χρυσόστομου συνεκροτήθη ἐν τῇ πόλει τῆς Καβάλλας ἐκ Κυριῶν ἀπασῶν τῶν γυναικείων ὀργανώσεων τῆς πόλεως ἐπιτροπῇ πρὸς περιθάλψιν τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐπιστρατευθέντων. Πρὸς τοῦτο ἡ πόλις διηρέθη εἰς τομεῖς, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων ἐδέχθησαν νὰ ἐργάζωνται αἱ τὰ πρῶτα φέρουσαι Κυρίαί και Δεσποινίδες. Ἡ ἡθικὴ και ὕλικὴ ὑποστήριξις τῶν κατοίκων τῆς πόλεως εἶναι ἀμέριστος και ὁ ζήλος τῶν ἐργαζομένων ἄξιος πάσης ἐξάρσεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Κατ' εἰδήσεις ἐξ Ἱεροσολύμων, ἀποστολῇ, ἀποτελούμεν ἕκ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Γενικοῦ Προξένου τῆς Αἰθιοπίας, τοῦ Ἠγουμένου τῆς αὐτοῦ αἰθ. Μονῆς και ἐνὸς ἐκτάκτου ἀπεσταλμένου ἐξ Αἰθιοπίας, παρουσιάσθη εἰς τὴν Α. Θ. Μακαριότητα τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Κύριον Τιμόθεον και προσέφερον εἰς Αὐτὸν τὸ χρυσοῦν στέμμα τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσεως τῆς Αἰθιοπίας Μενέν, ἵνα κατατεθῆ ὡς ἀφιέρωμα Αὐτῆς εἰς τὸ Σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ. «Πιστὴ πρὸς τὴν ἱεράν μου ὑπόσχεσιν—γράφει μεταξὺ ἄλλων ἡ συνοδούσα τὴν δωρεὰν ἐπιστολὴ τῆς Βασιλείσεως—, ἦν

έδωκα κατά την επίσκεψίν μου εις τὸ Ἅγιον Σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ διαρκούσης τῆς ἐχθρικής κατοχῆς τῆς Πατρίδος μου, ὅτι, ἐπανερχομένη εἰς τὸν θρόνον μου καὶ τὴν Πατρίδα μου, θὰ προσφέρω αὐτὸ τοῦτο τὸ στέμμα μου ὡς δῶρον εἰς τὸ Ἅγιον Σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ, πρᾶττω ἤδη τοῦτο εὐχαρίστως».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἐκ τοῦ ἐπισήμου Ἡμερολογίου τοῦ 1947 τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας πληροφορούμεθα, ὅτι ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἀριθμεῖ σήμερον 6 Μητροπολίτας, 24 Ἀρχιεπισκόπους καὶ 36 Ἐπισκόπους.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἀπὸ τῆς 1ης μέχρι τῆς 10ης Αὐγούστου συνεκροτήθη ἐν Bossey (παρὰ τὴν Γενεύην) ἡ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἰνστιτούτου συγκληθεῖσα πρώτη συνδιάσκεψις τῆς Χριστιανικῆς Παιδαγωγικῆς, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος ἀντιπρόσωποι ἑννέα χωρῶν. Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας» θὰ δημοσιευθῇ εἰδικὴ ἀνταπόκρισις περὶ τῆς Συνδιασκέψεως ταύτης.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐπιστολαί, ἄρθρα, βιβλία, περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες ἐπ' ἀνταλλαγῇ: Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἐκκλησίας», Ὁδὸς Μοσχονησιῶν 12Α Ἀθήνας 8. [Τηλέφ. 82,219].

Συνδρομαὶ καὶ ἐμβάσματα διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς: Πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», Ἀθήνας (Κ), ὁδὸς Φιλοθέης 19.

Οὐδεμίαν αἴτησιν πρὸς ἔγγραφὴν λαμβάνεται ὑπὸ ψιν ἂν δὲν συνοδεύηται ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου τῆς συνδρομῆς.

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται, δέον δὲ νὰ ᾖ εὐανάγνωστα καὶ γεγραμμένα ἐπὶ τῆς μίαν μόνον ὀφειῆς τοῦ χάρτου.

Πανοσ. Στυλ. Κοργάρον Ἱεροκήρυκα Σύρον καὶ Αἰδ. Ἀθανάσιον Γρίνην Ἄνω Πορθρία Σιδηροκάστρου ἔλλειποντα φύλλα ἀπεστάλησαν, διευθύνσεις ἐτακτοποιήθησαν.— **Αἰδ. Κ. Κρυπωτόν**, ἐφημ. **Πετρίνης** Κροκεῶν Λακωνίας, **Πανοσ. Ἀρχ. Γερμανὸν Δημητρόπουλον**, Καλλιθέαν καὶ **Αἰδ. Κωνστ. Ν. Χιώτην** Βόλον· Περιοδικὸν ἀποστέλλεται ἐφεξῆς εἰς νέαν σας διεύθυνσιν.— **Κον Κωνσταντ. Κόλιαν** Ἄργος· δὲν μας εἶχετε γνωρίσει ἐγκαίρως ἀλλαγὴν διευθύνσεώς σας. Ἐλλείποντα φύλλα ἀπεστάλησαν.— **Αἰδ. Κωνσταντίνον Κουλολίαν**, Ἅγιον Κήρυκον Ἰκαρίας· ἀποστέλλεται φύλλον ἀνελλιπῶς εἰς Μαγγανίτην Ράχες Ἰκαρίας, ἀπορροῦμεν διατὶ δὲν τὸ λαμβάνετε.

Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια Ἰ. Ναῶν Ἅγ. Παντελεήμονος **Γουβῶν** Ἰστιαίας, Κοιμησῆος Θεοτόκου **Σκοπέλου**, **Κρηνησιῶν** Καρυστίας, Ἅγ. Γεωργίου **Σφαλοχωρίου** Μυτιλήνης, Ὑπαπαντῆς **Ἀνδανίας**, Ἅγ. Ἡλίου **Κέντρου Πηνελίας**, Εἰσοδ. Θεοτόκου **Ἀμαλιάδος**, Εὐαγγελισμοῦ **Σερίφου**, Ἅγ. Γεωργ. **Πηλίου**, Ἅγ. Διονυσίου **Κυλλήνης**, Κοιμ. Θεοτόκου **Ἀδάμαντος** Μήλου, Μεταμορφώσεως Σωτῆρος **Κιάτου**, Κοιμ. Θεοτόκου **Εὔζωνοπούλεως** Δημητριάδος, Γεν. Θεοτόκου **Σκύρου**, Ἅγ. Νικολάου **Μαυροβάτου** Δράμας, Ἅγ. Ταξιαρχῶν **Καυκάλων** Σκύρου, Ζωοδόχου Πηγῆς **Τσοῦκου** Χαλκίδος, Ἅγ. Ἀθανασίου **Πόδου** Ναυπακτίας, Ἅγ. Γεωργίου **Ποζαράκιων** Κασσανδρείας, Παναγίας Παχειᾶς **Κάμπου** Χίου, Ἅγ. Μαρίας **Νικάνορος** Κονίτισης, Ἅγ. Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου **Ἄνω Πετᾶλι** Σίφνου, Ἅγ. Ἀθανασίου **Γαλτασάνου** Ἰστιαίας Εὐβοίας, **Ζαγκλιβερίου**, Ἅγ. Παρασκευῆς, **Ἀδάμ** Ἱερισσοῦ, Ἅγ. Θεοδώρων **Θουρίας** Μεσσηνίας, Παναγίας Καρδαμύλης, **Ἑλληνικῶν** Ἰστιαίας Εὐβοίας Ἀναλήψεως **Ποταμοῦ** Ἀμοργοῦ, Εὐαγγελιστοῦ **Φελλοῦ** Ἄνδρου, **Βιστάλης** Λάμψης, Εἰσοδ. Θεοτόκου **Σκύρου**, Ἅγ. Νικολάου **Κρύα Βρύση** Ρέθυμνον, **Λυγερῆς** Κοζάνης, **Καταργίου** Ἰκαρίας, Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου **Παραμερῆτες** Ἀλιβερίου, Ἅγ. Δημητρίου **Μετόχι Μαντούδιον** Χαλκιδικῆς, Ἅγ. Γεωργ. **Σκυλογιάννη** Χαλκιδικῆς, **Παντελεήμονος** Κατερίνης, Ἅγ. Γρηγορίου **Συνουίας** Ἅγ. Παύλου Ἐ-

παναμῆς, Ἅγίου Δημητρίου **Νεροφράκτου** Δράμας, Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου **Κάτω Γερακαρίου**, Μητροπόλεως **Ζακύνθου**, Παναχράντου καὶ Ἅγ. Κυριακῆς **Μυκόνου**. Ἱερός Μονὰς **Δευκῶν** Εὐβοίας, Ἅγίου Βλασίου **Τρικιάλων**, Ἅγ. Ἀντωνίου **Ἀρβῆς** Βιάννου, καὶ Χαζοβιωτίσεως **Ἀμοργοῦ**. Αἰδ. Σαράντην Καραγιαννοπούλου, **Μάκρην Θηβῶν** Ἄλμυροῦ, κ. Ἀναστ. Παῖπᾶν Ἅγ. Γεωργίου **Βελσιτίου** Βόλου· ἔμβασμα ἐκ δέκα χιλιάδων δραχμῶν ἐλήφθη.

Ἐκκλ. Συμβούλια Ἅγ. Αἰκατερίνης **Βιάννου**, Ἅγ. Νικολάου Ἀναλήψεως **Θέρμου**, Περιβολιωτίσεως **Σακρακίου** Κερκυράς, Μεταμορφώσεως Σωτῆρος **Βατεροῦ** Κοζάνης, Ἅγ. Μάμαντος Χαλκιδικῆς, Ἅγ. Γεωργίου **Ἀμαρίου** Κρήτης, Ἅγ. Γεωργίου **Γουμειτίσης**, Ἱεράν Μονὴν Ἅγ. Νικολάου **Ἄνδρου** καὶ κ. Θεόδωρον Γιακουμῆν Τελώνην **Νέα Μουδανιά**· ἔμβασμα ἐκ 12 χιλ. δραχμῶν εἰσεπράχθη.

Ἐκκλ. Συμβούλια **Ι. Ν. Κρητῶς** Κρήτης, Ἅγ. Νικολάου **Ψαχνῶν**, Ἅγ. Νικολάου **Ἄνω Κονίτισης**, Ζωοδόχου Πηγῆς **Γαβρίου** Ἄνδρου, Ἱεράν Μονὴν Παναχράντου **Ἄνδρου** καὶ κ. Χρήστον Παπαθανασίου **Τούμπα** Γουμειτίσης· ἔμβασμα ἐκ δραχ. 20 χιλ. εἰσεπράχθη.

Πᾶσα μεταβολὴ διευθύνσεως δέον νὰ μᾶς ἀνακοινουται ἰμέσως, σημειομένης ἀπαραιτήτως τῆς θέσεως, ἐξ ἧς ἡ μετάθεσις. Ἄνευ τῆς σημειώσεως ταύτης ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου εἰς τὴν νέαν διεύθυνσιν.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οἱ ἐμβάζοντες ἡμῖν ποσὰ ὅπως ἀπευθύνωσι ταῦτα πρὸς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», Φιλοθέης 19 ἀναγράφωσι δὲ ἀπαραιτήτως ἐπὶ τοῦ ἀποκομματοῦ τῆς ἐπιταγῆς τὸν σκοπὸν τοῦ ἐμβάσματος, τὸ ὄνομα τοῦ ναοῦ, ὃν τοῦτο ἀφορᾷ, τὸ ἑωχρίον καὶ τῆς Μητροπολιτικῆς περιφερείας.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

Ἱ. Μητρόπολις Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας

Στερουμένης τῆς ἐνορίας Καστριῶν τακτικοῦ ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200 «περὶ ἰ. ναῶν καὶ ἐφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἅγιον τῆ 13 Αὐγούστου 1947.

† Ὁ Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας Ἀγαθόνικος

Ἱ. Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ Α. Ν. 2200(940) «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» ὡς ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ Νόμου 540)45 ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσι τῆ καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλει τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου προβλεπόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὰς κενὰς ἐφημερισκὰς θέσεις 1) Ἅγ. Νικολάου Κρανιδίων καὶ 2) Ἀγ. Νικολάου Προσηλίου.

Ἐν Κοζάνῃ τῆ 16 Αὐγούστου 1947

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Κων)τίνος.

Ἱ. Μητρόπολις Σύρον, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου

Προκειμένου ἵνα ἀνακηρύξωμεν ὑποψηφίους διὰ τὴν πληρῶσιν τῶν κενῶν ὀργανικῶν θέσεων ἐφημερίων 1) τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ Ἄνδρου Ἰ. Ν. Κοιμησῆος τῆς Θεοτόκου, 2) ἁγίας Τριάδος Κύθνου, 3) ἁγίων Ἀποστόλων Δρουσιτίδος, Κύθνου, 4) ἁγίων Πάντων Ἀηδονίων, 5) ἁγίου Νικολάου Ὁρμου Κορθίου, 6) ἁγίου Ἰωάν-

νω Παλαιουπόλεως, 7) αγίου Γεωργίου Μπατσιού και 8) Εισοδίων της Θεοτόκου Κιμώλου, καλούμεν πάντας τούς βουλομένους και έχοντας τὰ ὑπὸ τῶν θείων και Ἱερῶν Κανόνων και τῶν κειμένων Νόμων απαιτούμενα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νεομισμένα δικαιολογητικά, διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐν Ἐρμουπόλει τῇ 19ῃ Αὐγούστου 1947.
† Ὁ Σύρου Φιλάρετος.

Ἱ. Μητρόπολις Ναυπακτίας και Εὔρυτανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ περὶ Ἱερῶν ναῶν και ἐφημερίων Νόμου, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τοῦ ἱεροῦ ναοῦ αγίου Νικολάου Κάτω Ποταμιᾶς, ὅπως ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ναύπακτος τῇ 12 Αὐγούστου 1947.

† Ὁ Ναυπακτίας και Εὔρυτανίας Χριστοφόρος

Ἱ Μητρόπολις Κερκύρας και Παξῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46 και 47 τοῦ Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημερίων», τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 536)1945 «Περὶ ρυθμίσεως τῶν Ἀποδοχῶν τοῦ Ὀρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου κλπ.» τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 540 τοῦ 1945 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως» και τὴν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 83719 και ἀπὸ 7-10-1946 Ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνησκευμάτων και Ἐθνικῆς Παιδείας, προσκαλούμεν τούς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημερικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῶν Ἱερῶν Ναῶν Ὑ. Θεοτόκου Βλαχερνῶν Ἀσπιωτάδων και Ἀγίας Παρασκευῆς Μανατάδων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 48 τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, ἵνα ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι Ἐφημέριοι τῆς ἐν λόγῳ Ἑνορίας. Περισσότερας πληροφορίας οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι περισσότεροι εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ἐν Κερκύρα τῇ 18 Αὐγούστου 1947.

† Ὁ Κερκύρας και Παξῶν Μεθόδιος

Ἱ. Μητρόπολις Καρυστίας και Σκύρου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 και 48 τοῦ Α. Ν. 2200)40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημερίων» και προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Κύμῃ Καθεδρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω ἐφημερικῆς θέσεως, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς προῦσης, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά τῶν προκειμένων νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων. Ἐν Κύμῃ τῇ 19ῃ Αὐγούστου 1947

† Ὁ Καρυστίας και Σκύρου Ἀνανίας

Ἱ. Μητρόπολις Σισανίου και Σιατίστης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 και 48 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2200)1940 Α. Ν. «περὶ Ἱερῶν ναῶν και ἐφημερίων», προσκαλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν χωρίων, 1) Ἀγίας Σωτήρας, 2) Ἀηλιά, 3) Ἀξιοκάστρου,

4) Κλεισῶρας, 5) Κυπαρισσίου, 6) Λικνᾶδων-Λεύκης, 7) Λούβρης, 8) Μελιδονίου, 9) Πλακίδος, 10) Σημάνδρου, 11) Σκαλοχωρίου, 12) Σπήλιου-Κερασῶνας, 13) Στέρνας, 14) Τραπεζίτης-Παναρέτης και 15) Περιστέρας, ὅπως ὑποβάλωσιν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης τὰ δικαιολογητικά τῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

Ἐν Σιατίστῃ τῇ 18ῃ Αὐγούστου 1947.

† Ὁ Σισανίου και Σιατίστης Ἰάκωβος

ΔΙΑ ΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΝΑΩΝ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Συντελεσθέντος τοῦ καθορισμοῦ τῶν συνδρομῶν τῶν Ἱερῶν ναῶν τῶν ἐπαρχιῶν, παρακαλοῦνται θερμῶς τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια αὐτῶν ὅπως, συνηγορήσῃ μετὰ τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων, σπεύσῃσι τὸ ταχύτερον νὰ καταβάλωσιν αὐτὰς εἰς τὰ Τοπικά Τ.Α.Κ.Ε.

ΔΙΑ ΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια τῶν ναῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς και Περιχώρων, ὅπως καταθέσωσιν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. τὴν συνδρομὴν τῶν ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», ὡς εἰδοποιήθησαν παρὰ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΔΙΑ ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἡ εἰσπραξις τῶν συνδρομῶν τῶν Ἱ. ναῶν ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» ἐνεργεῖται κατὰ τὸν Νόμον 2200)40 ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Τ.Α.Κ.Ε. οὐχὶ δι' ἰδιαιτέρων διπλοτύπων τοῦ περιοδικοῦ τούτου, ἀλλὰ δι' ἐκείνων διὰ τῶν ὁποίων εἰσπράττονται οἱ πόροι τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

Αἱ εἰσπράξεις αὐταὶ ἐκ συνδρομῶν πρέπει νὰ μεταφέρονται εἰς εἰδικὴν στήλην τῶν μηνιαίων Καταστάσεων εἰσπράξεων τῶν Τοπικῶν Τ.Α.Κ.Ε. τῶν ὑποβαλλομένων εἰς τὸ Κεντρικὸν (Τ.Α.Κ.Ε.), ὁποῦθεν θὰ ἀποδίδονται εἰς τὸ Περιοδικόν.

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.)

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ἰδιωτῶν	Δρχ. 12.000
Φοιτητῶν και σπουδαστῶν Ἱερατικῶν	
Σχολῶν	6.000
Ἐξωτερικοῦ	Δολλ. 6
Τιμὴ ἐκάστου φύλλου	Δρχ. 1.000
Προκηρῦξεις ἐκλογῆς Ἱερῶν:	
1) διὰ μόνην θέσιν	5.000
2) διὰ πλείονος τῆς μίας ἐν τῇ αὐτῇ	
Προκηρῦξει ἐκάστη πρὸς δραχμὰς	3.000
Οὐδενμία Προκηρῦξις θὰ δημοσιεῖται μὴ συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῆς.	
Αἱ συνδρομαὶ προκαταβάλλονται.	

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ
† Ὁ Ὑδρας-Σπετσῶν-Αἰγίνης ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ
† Ὁ Ἐδέσσης-Πέλλης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΥΤΡΑΚΗΣ

Ὑφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΣΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις τόποις «Φοίνικες», Λεωνόπου 4